

ДА НЕ БУДУ ЗАБОРАВЉЕНИ - АСИСТЕНТИ, СТРУЧНИ САРАДНИЦИ, ТЕХНИЧКИ САРАДНИЦИ, ... АСТРОНОМСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ У БЕОГРАДУ

МИЛАН РАДОВАНАЦ

Астрономска опсерваторија, Волгина 7, 11060 Београд, Србија
E-mail: radovanac@aob.rs

Резиме: У раду су размотрени живот и рад асистената, стручних сарадника, техничких сарадника, ... Астрономске опсерваторије у Београду: Петра Завитајева, Радована Момчиловића, Мирослава Ђурчића, Стојше Ђукановића, Милана Симића, Часлава Чепинца, Милутина Јовановића, Љубише Дачића, Милорада Ђокића и Верице (Радогостић) Секуловић.

1. УВОД

Током век и четврт дуге историје Астрономске опсерваторије у Београду, њен реноме и углед градио је велики број научних и стручних радника. Пажњу истраживача, оних који су се бавили њеном историјом, највише су привлачили они најуспешнији, са академским и научним звањима и признањима, научним достигнућима, и дугим радом на Астрономској опсерваторији, што је сасвим и нормално. О њима, о једнима више о другима мање, написане су и књиге, објављени бројни радови, и одржана многа предавања. Али, прилежнијем изучаваоцу њене историје, не може да остане непримећена и улога и значај једног броја оних опсерватора, који на Опсерваторији, у астрономској науци, нису достигли неко веће научно звање, неки пак ни академско образовање, али су као опсерватори постигли значајне резултате и објавили више стручних и научних радова. Неке пак, с обзиром на краћи рад на Опсерваторији, и период кад је тај рад остварен, и поред титула и научних звања, време и посебне околности спречили су да постигну кудикамо боље радне и научне резултате.

Управо о овој групи радника Опсерваторије, овим радом желимо да кажемо нешто више. За неколицину од њих нисмо дали библиографију радова, било из разлога што су за време рада на Опсерваторији објавили тек по који рад, или их у том времену нису ни имали објављених, било из

разлога што се, нпр. њих двојица, чије биографије дајемо, нису уопште ни бавили научним радом, али смо сматрали да су у одређеном моменту историје Астрономске опсерваторије имали значајну улогу, а у архиви Опсерваторије смо пронашли довољно докумената да забележимо њихове занимљиве биографије.

Дакле, да не буду заборављени, а да им за учињено одамо какво-такво признање, дајемо - на основу расположивих документа, сврстане према години рођења - њихове биографије и, за оне који их имају, библиографију радова насталих на основу рада на Астрономској опсерваторији.

2. ПЕТАР ЗАВИТАЈЕВ (1896 - ?) - ПРВИ РУС НА АСТРОНОМСКОЈ ОПСЕРВАТОРИЈИ У БЕОГРАДУ

Петар Завитајев је одиста човек занимљиве биографије: капетан II класе, руске војске до грађанског рата (револуције), као избеглица, нашао се у Србији. Ту је, знамо, радио као таксиста, потом, почетком тридесетих година прошлог века, истовремено и као стални шофер Војислава Мишковића, док је овај подизао Астрономску опсерваторију на Лаудановом шанцу, потом као званичник дневничар, механичар, званични шофер Опсерваторије, ложач централног грејања, итд.

Наше пажње вредна је и његова породична припадност, како она у Русији, тако и потоње везе створене у Краљевини Југославији.

Из његовог сведочанства о рођењу, препису са руског оригинала, које је издато од стране Забајкалске Духовне Консistorије, а на основу матичне књиге Спасо преображенске цркве, Читинског казног завода, констатује се, да се мајци Александри П. Сериковој, у браку Завитајевој, и управнику Бјарске војне болнице, надворном саветнику, пуковнику Василију М. Завитајевом, обоје православне вере, 1. фебруара 1896. године, родио син, Петар В. Завитајев.

Кумови на крштењу, 17. фебруара исте године, били су му ординатор Читинске војне болнице, доктор медицине Сергеј А. Курбатов и супруга инспектора Читинске прворазредне школе, Анфија А. Харчевникова.

Следећи документ, из живота Петра Завитајева у Русији, је сведочанство Сумског кадетског корпуса Харковске губерније од 1. јула 1914. године (такође превод са руског), по којем је кадет Петар В. Завитајев "уз потпуно задовољавајуће морално владање, успешно, са средњом оценом 8,26, свршио пуни курс, VII разред, кадетског корпуса". Пошто је са успехом свршио курс средњег школског завода, констатује се у сведочанству, може се користити у опште службеним преимућствима према својем школовању, а при ступању у војну службу.

Да ли је још неке, више школе, и које, полазио Петар Завитајев у Русији, да би постао официр, не знамо, али она за коју имамо податак, кад је Петар већ више година био у Краљевини Југославији, сигурно му није донела овај чин, али је зато пресудно утицала на његово будуће занимање. Наиме, 4. августа 1925. године, начелник Делегације за заштиту интереса руске емиграције у Краљевини Југославији, Базаревич, издао му је уверење да је као официр ауто-војске, 1916. године, у Петрограду, завршио и ауто-школу.

Управо ова његова завршена ауто-школа, нећемо погрешити ако констатујемо, била је пресудна за његово даље радно ангажовање, као таксисте у Београду, али и за његов долазак на рад на Астрономску опсерваторију.

Ипак, изгледа да му ова ауто-школа није била довољна за званично управљање колима у Београду, јер, у његовој "дозволи за шофера" (препису), коју му је 2. марта 1933. године, издало Одељење саобраћајне полиције, Управе града Београда, стоји да "према положеном шоферском испиту код Одељења Саобраћ. Полиц. У.(праве) г.(рада) Б.(еограда), бр. 1179/34 од 21. VIII 1925 г. у Београду и према положеном испиту код Управе града Београда, у смислу чл. 34, уредбе о заштити јавних путева, и наредбе Управе Града Београда бр. 7718, од 28. VIII 1929. год, може возити путничке аутомобиле до 20 HP".

Како и када је Петар Завитајев почео радну сарадњу са Астрономском опсерваторијом објаснио је њен управник Војислав Мишковић у свом веома опширном извештају изасланику Министра финансија, инспектору Љуб. Баошићу, о појединим случајевима на Опсерваторији, за које је овај, 27. августа 1940. године, приликом ванредног прегледа њене касе и рачунско-благајничког пословања, за читаву претходну деценију, нашао одређене недостатке и неправилности (АО, Пов. бр. 27/40) те тражио писмено објашњење о њиховом настанку.

Сматрам за потребно, каже Мишковић у извештају, одговору, да нарочито истакнем, да сам морао у исто време (време подизања нове Опсерваторије) да обављам своје наставничке дужности на Универзитету и Филозофском факултету; да надирем и руководим грађевинским радовима на Лаудановом шанцу удаљеном 5 км од факултета; да водим целокупну административно-

рачунску службу Опсерваторије; и да потом обезбедим сеобу установе и њене целокупне имовине од неколико вагона научног материјала и прибора на нову локацију.

Да би лакше одговорио свим овим задацима, објашњава Мишковић, још од самог почетка изградње Опсерваторије на Лаудановом шанцу, ангажовао је шофера таксија бр. 708, са Славије, Петра Завитајева, који га је возио по свим потребама за све време изградње Опсерваторије.

Завитајева је поред тога, каже, ангажовао и као свог помоћника у вођењу свих административних и рачуноводствених послова.

Дакле, нећемо претерати ако закључимо, да је Петар Завитајев, по образовању официр, а по (тадашњем) занимању шофер, у периоду 1930/32, био Мишковићу "десна рука", главни сарадник, и човек од поверења у обимним и сложеним пословима подизања нове Астрономске опсерваторије.

Знајући за све послове и обавезе које је преузео, истиче Мишковић, Универзитет му је, ради њихових ефикасних извршења, обећао један аутомобил. На основу овог обећања он је Завитајева наговорио, а овај пристао, да се прими да вози ова кола, кад буду додељена, и то тако, да за прво време, привремено, буде постављен као служитељ-дневничар, док се не издејствује буџетско место шофера, за Опсерваторију.

Ово место је подношењем потребних докумената Опсерваторији, званично преузео јуна 1932. године, али без сагласности Главне контроле, што је био Мишковићев пропуст, с тим да је, у слободно време, и даље радио и као таксиста. Но, како Мишковић није добио обећана кола, Завитајев је не желећи да на Опсерваторији буде у својству служитеља дневничара, по свему негде маја/јуна 1933, дао оставку на ову фиктивну дужност. Мора се признати, да је Мишковић у ово време, што је и он признао, због сложености послова, недоречених закона, њиховог непознавања, итд. али и свесно игноришући неке прописе, многе ствари решавао "на своју руку", само да би што лакше и брже остварио постављени циљ - подизање нове Опсерваторије.

Негде после овога, Завитајев је отишао у Бразил, одакле се вратио после неколико година, крајем 1937. године.

Управник Мишковић је, на једвите јаде, до аутомобила дошао тек маја 1934. године.

По повратку из Бразила, Завитајев се јавио управнику Мишковићу, који није заборавио његов допринос у изградњи Опсерваторије на Лаудановом шанцу, кога је, несумњиво, много ценио као радника и сарадника, и, имао је решење за њега.

Вероватно у договору с Мишковићем, Завитајев је у времену од 15. децембра 1937, до 15. фебруара 1938, био на пракси у предузећу "Мишковић и Ко.", дрогерији на велико, време које је провео као волонтер на раду на централном грејању, под контролом стручњака механичара. Наше "оправдане сумње" у наведени договор, потврђује чињеница да је предзадњег дана боравка у овој фирми, 14. фебруара 1938. године (АО, бр. 128/38), управнику Опсерваторије, поднео следећу молбу:

"Част ми је учтиво умолити Господина Управника да ме изволи поставити на упражњено место дневничара-машиниста и ложача при централном грејању Астрономске опсерваторије. Уз молбу прилажем сва потребна документа, на броју: 11 са по два преписа".

Занимљиво је да се у овим документима, сад за његово ново занимање, наводи да је механичар!

Већ следећег дана, 15. фебруара 1938, управник Опсерваторије Војислав Мишковић, написао је решење (АО, бр. 129/38) о постављењу Петра Завитајева за дневничара-званичника, машинисту и ложача централног грејања, на Опсерваторији. Мишковић је тако Завитајева "на мала врата" увео на Опсерваторију као ложача, јер још није имао одобрење надлежних власти да може да ангажује шофера, а што му је био крајњи циљ.

Тек што су прошле две седмице Петровог рада на Опсерваторији, управник Мишковић му је издао писмено одобрење, да се почев од 1. марта, може уселити у испражњени стан служитеља код главног улаза на Опсерваторију.

За Петрово постављење, заузео се и код Главне контроле, која је требало да га одобри, истичући његова занатска умећа и квалификације и стручност, како за возача, механичара, тако и за ложача, радно место које Опсерваторија није успевала да квалитетно реши, али и његов пристанак да живи и ради далеко изван вароши, што неки други нису хтели.

Од краја марта 1938. године, Петар Завитајев је управнику Мишковићу упућивао бројне Службене представке у којима је указивао на разне стамбене проблеме на Опсерваторији и молио га за дејство да се решавају, а које је потписивао као Надзорник зграда Астрономске опсерваторије.

Обезбедивши солидан посао и стан, Петар Завитајев је имао предуслове и за следећи корак. Он је убрзо и уследио: 3/16. јула 1939. године, у Руској православној цркви, храму Св. Тројице, венчао се са Јеленом Вис, домаћицом, православном швајцаркињом, рођеном 1908, у Рорбаху, кантону Берн у Швајцарској, чији је отац Јован Вис, био професор у Цириху, а мајка Лидија лекар у Ландерону.

Јелени је ово био први а Петру други брак. Немамо података кад се и где Петар први пут оженио.

Следеће, 1929. године, 4/17. јуна, брачни пар Завитајев је добио принову: родила им се кћерка Валентина.

Нема сумње да је управник Мишковић, поновним пријемом Завитајева на Астрономску опсерваторију, са њим имао и друге планове, који су веома брзо изашли на видело. Он их је у допису Министарству финансија 29. новембра 1940 (АО, Пов. бр. 41/40), овако објаснио: "Са знањем и одобрењем Универзитетких власти и његовим личним пристанком, поверена му је међутим и служба шофера на службеном возилу, управника Астрономске опсерваторије. А да ложачка служба не би услед тога трпила, Универзитетска управа је из универзитетског буџета доделила Астрономској опсерваторији једно буџетско место за постављање ложачког помоћника

који, кад је Завитајев отсутан, обавља ложачку службу, а иначе службу служитеља Опсерваторије".

Да би оваква Мишковићева одлука могла да опстане, био је присиљен да од ресорног министра, а преко Универзитетских власти, затражи сагласности и надлежног министарства.

Посебно је занимљиво, да је управник Мишковић имао велико поверење и посебан однос према Петру Завитајеву, који је за све ово време, како се тада говорило, био руски поданик, односно, није имао Југословенско држављанство, а ни српски језик му, сам је Мишковић то констатовао, није био јача страна.

Овај однос и поверење између управника Мишковића и његовог шофера, завршио се дијаметрално супротно од онога како је почео.

Елем, како Петар Завитајев, од 25. априла 1941, према Мишковићевој констатацији, није вршио никакву дужност на Опсерваторији, правдајући то некаквим боловањем, управник Мишковић је био присиљен да му, са 2. јулом, да отказ на службу. Са службом, изгубио је право и на стан на Опсерваторији, који, из неког свог ината, није хтео да напусти, па је Мишковић морао да моли декана Филозофског факултета, да се најенергичније заузме да се Завитајев присили да напусти наведени стан, који је Опсерваторији био неопходно потребан за новог службеника (АО, бр. 503/41).

Тако је на ову причу о дугом узајамном поверењу и успешној сарадњи између управника Војислава Мишковића и његовог (првенствено) шофера Петра Завитајева, стављена тачка.

О даљој судбини Петра Завитајева и његове породице, немамо података.

3. РАДОВАН МОМЧИЛОВИЋ (1909 - ?) **СТРУЧНИ САРАДНИК, САМОСТАЛНИ ПОСМАТРАЧ**

Према изводу из књиге крштених Српске православне цркве, храма Ваведенија пресв. Богородице у Плашком (Лика), 2. јуна. 1909. године, у сељачкој породици Раде и Милице Момчиловић, у селу Лапат, срезу Огулинском, родио се Радован Момчиловић.

Основну школу, од 1916. до 1919, године завршио је у Плавча Драги. У месту рођења живео је до 1927. године и као фризер-мајстор радио у Парној стругари у Плашком.

У Београду је 1927, ступио у I пешадијску подофицирску школу, коју је завршио 1929. године. Од тада па све до априла 1941, провео је на раду у Београду, као подофицир југословенске војске. За то време је, као војно лице, најпре 1930. године положио државни испит, потом неколико месеци (јануар-април) 1931. у Новом Саду похађао Фотографску школу, а од 1935-1936. успео је да заврши и три разреда гимназије. Рат је дочекао као активни пешадијски наредник, водник III класе.

Као активног подофицира, Немци су га заробили 13. априла 1941. на Убу и спровели у логор на Дедиње, одакле је, већ 21. априла, успео да побегне.

Од маја 1942. до септембра 1944, радио је као администратор у Одсеку за чистоћу Београда. Од новембра 1944. до јула 1945, добровољац је НОБ-а, у саставу XXI српске ударне дивизије; као секретар Интендантуре и благајник дивизије, учествовао је у ослобађању земље. На Сремском фронту је 18. јануара 1945, поново био заробљен од стране Немаца. Овај пут слободу је дочекао 9. маја 1945. године у Загребу.

У браку са Радмилом, још током рата, 13. септембра 1944. године, добио је сина Слободана.

После демобилизације, од августа 1945, па до краја маја 1948, у својству службеника, поново је био у Одсеку за чистоћу Београда.

Решењем министра без ресора, Милке Минић, 15. маја 1948. године постављен је на место млађег хидрометеоролошког техничара - приправника, при Астрономској опсерваторији у Београду. На посао је ступио 1 јуна, а већ после два и по месеца у новом решењу брисано му је оно - приправник.

Наставио је да ванредно похађа више разреде у вечерњој гимназији, да би 10. септембра 1952, положио и виши течајни испит. После тога ће, такође ванредно, уписати и студије на Вишој педагошкој школи.

Маја 1952, његово звање је нешто измењено; сад је гласило - млађи хидролошки техничар. Нешто касније ове године његов брак са Радмилом је окончан, а син је додељен на старатељство мајци.

Нову диплому, ону о завршеној Вишој педагошкој школи (група - биологија), Радован Момчиловић је стекао 20. маја 1957. године. То му је, 1. јануара 1958, донело превођење из звања, "службеник без звања", у којем је једно време био, у звање техничког сарадника.

У упитнику за оцењивање службеника, који је за Момчиловића 1958. године (и наредних година), попунио његов шеф Захарије Бркић, у рубрици описа послова, наводи да Момчиловић од 1948. године, ради као калкулатор у служби лонгитуде, на следећим пословима: пријем часовних сигнала; препарисање и читање посматрачких трака; редукција посматрања; графичка анализа констаната пасажног инструмента и израда помоћних таблица, и даје му општу оцену - "истиче се" (ова оцена ће се понављати и у следећим Упитницима).

Због познатог проблема са звањима средњих кадрова, који тада нису имали решено питање звања у астрономији, у једној жалби поводом тога проблема коју је упутио посебној Опсерваторијиној комисији, 14. априла 1960, Момчиловић за свој рад наводи и следеће: Прошле године написао сам један стручни рад под називом "Елиминисање случајних грешака из посматрања меридијанских пролаза", о којем сам одржао реферат на стручном састанку сарадника Опсерваторије. Неке резултате из овог рада остварио сам још 1951. године, а неке у току даљег рада, до данас. Резултати овог мога скромног рада допринели су добрим делом увођењу наше Опсерваторије у Међународну часовну службу, почетком 1952. године, пошто су предложеном методом мога рада случајне грешке биле смањене за два пута, а према доцнијим усавршавањима и за три пута". Резултати овог рада, каже Момчиловић, нису настали случајно, већ као непрекидна тежња да се при свођењу посматрања елиминише све оно што је сметало у раду, у чему су му, истиче, значајно помогли шефови, Захарије Бркић и Љубиша Митић.

Управо овај први, Захарије Бркић, 29. јануара 1964. године, Научно-стручном колегијуму Астрономске опсерваторије упутио је један дужи допис - предлог за унапређење Радована Момчиловића. У допису он поред осталог истиче: "Технички сарадник АО, Р. Момчиловић поред осталих послова које је обављао у групи за тачно време и географску дужину, почев од 1. јануара 1963. године па до данас, обављао је и дужност помоћног посматрача. Захваљујући необично великом интересу за проблеме који су у вези са техником и обрадом астрономских посматрања, он је, у протеклом периоду, прерастао у самосталног посматрача.

У другој половини 1962. године, по одобрењу шефа Групе, а пре одлуке Колегијума о постављању за помоћног посматрача, друг Момчиловић је увежбавао технику посматрања на пасажном инструменту "Bamberg". Ово је убрзало даље њено савлађивање тако да су већ од јуна 1963. године његова посматрања коришћена за извођење полудефинитивног времена Астрономске опсерваторије.

Упоредо са савлађивањем технике посматрања Момчиловић је упознао и остале елементе који су потребни да би посматрања могао обављати самостално. У посматрањима учествује равноправно са осталим посматрачима делећи са њима посматрачке вечери. Резултати које је у протеклом периоду постигао еквивалентни су са резултатима које су постигли остали посматрачи и који се са датом апаратуром могу постићи".

Наводећи и упоређујући посматрачке резултате које су постигли Бркић, Ђуровић и Јовановић, он закључује да је из изложених података очевидно да је Радован Момчиловић, помоћни посматрач, достигао ниво осталих самосталних посматрача у Групи за тачно време и географску дужину, па предлаже Научно-стручном колегијуму да се сагласи да он убудуће обавља дужност самосталног посматрача.

Науно-стручни колегијум је овај предлог Захарија Бркића разматрао на седници од 13. фебруара 1964, и донео одлуку о унапређењу техничког сарадника, помоћног посматрача, Радована Момчиловића, у самосталног посматрача у групи за тачно време и географску дужину. Решење о овом унапређењу, и значајном повећању паушалног додатка, за ноћни посматрачки рад, директор Василије Оскањан написао му је 29. фебруара (АО, бр. 219/64).

У овом статусу Момчиловић неће остати дуго, јер се 1. октобра 1965. године, са Опсерваторијом договорио о споразумном раскиду уговора о раду на Астрономској опсерваторији, с тим да му према решењу које је потписао директор Перо Ђурковић, радни однос на истој престане са 31. децембром 1965. године (АО, бр. 1044/65).

Није дочекао да за свог рада на Опсерваторији буде објављен неки његов рад. Тек две године по одласку са Опсерваторије, у њеном "Билтену", биће објављена његова три (заједничка) рада:

1. Brkić, Z., Jovanović, M., Đurović, D., Momčilović, R.: 1967, Déterminations de l'heure en 1963. Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, XXVI, No 1, 16-18.

2. Brkić, Z., Đurović, D., Momčilović, R., Jovanović, M.: 1967, Détermination astronomique de l'heure en 1964, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, XXVI, No 1. 31-33.

3. Brkić, Z., Đurović, D., Momčilović, R., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1965, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, XXVII, No 2, 99-102.

4. МИРОСЛАВ ЂУРЧИЋ (1911-) - ОПСЕРВАТОР, КЊИЖНИЧАР И СЕКРЕТАР АСТРОНОМСКЕ ОПСЕРВАТОРИЈЕ

Мирослав Ђурчић је један од оних кадрова Астрономске опсерваторије, који не само да јој је посветио готово читав радни век, већ је, један велики његов део на њој радио, могло би се комотно рећи, у најгоре време, у најтежим годинама - током Другог светског рата и поратном периоду, годинама немаштине и обнове девастиране Опсерваторије.

Родио се 1. септембра 1911. године, у селу Драча, срезу Гружанском и бановини Дунавској, као треће дете земљорадника, мајке Зорке и оца Михаила.

У недалеком Крагујевцу, школске 1932/33 године завшио је осми разред Државне мушке реалне гимназије и положио виши течајни испит (испит зрелости).

Још исте године, уписао је студије на Правном факултету у Београду. Међутим, како је написао у једној својој биографији, "због свог активног рада у левичарским странкама", априла месеца 1935. године, био је интерниран - протеран у "Кочане у Јужну Србију". Добра страна ове интернације била је та, што је од априла па до септембра 1936, радио као дневничар у Среском суду у Кочанима. Вратио се после годину дана, и наставио студије на Правном факултету. Због сиромаштва својих родитеља, који више нису имали средстава за његово школовање, студије је, после датих пет семестара, прекинуо 1937. године.

Следеће 1938, 1. новембра, отишао је на 14-месечно одслужење војног рока у Сарајево, и то у Школу резервних пешадијских официра. Из ове Школе је августа 1939. године изашао као поднаредник, али са положеним испитом за потпоручника (у документима из тог времена стоји да је био висок 187 цм!).

Решењем министра Просвете Боже Максимовића, од 23. фебруара 1940. године, постављен је за чиновничког приправника, заправо опсерватора, при Астрономској опсерваторији Филозофског факултета, Универзитета у Београду, у струци, у којој су звања распоређена од IX положајне групе. На посао је ступио 28. фебруара. Иако је званично примљен за опсерватора, Мирослав Ђурчић ће на Опсерваторији добити друго задужење - вршилац дужности секретара Опсерваторије.

Решивши основно, егзистенцијално питање, недуго после запослења, Мирослав Ђурчић се, према књизи венчаних Српске православне цркве, Храма Св. Оца Николаја, у родној Драчи, априла 1940, венчао са Даницом Чоловић из Врбике.

Почетком августа исте године на послу на Опсерваторији, имао је веома озбиљан проблем. Наиме, са једне војне вежбе у родном крају, није се вратио на посао на време, већ је (због судске деобе са стричевима) каснио пет дана. По његовом усменом и писменом образложењу овог изостанка, и обећања да ће својим радом надокнадити изостанак са посла, управник Мишковић га је, како је констатовао, узимајући у обзир његово признање кривице, добро владање и уредно дотадашње вршење службе, те чињеницу да није био кажњаван, казнио само писменом опоменом.

Породица Ђурчић је 9. маја 1941, добила новог члана; родио им се син, који је понео дедово име - Михаило.

Са наступом окупације Београда, Ђурчић је остао да ради на Астрономској опсерваторији. С обзиром да је био илегално организован као симпатизер НОП-а, цело време је за исти скупљао прилоге и санитарски материјал и пропагирао његове идеје. У јануару 1942. године, био је ухапшен од стране Гестапоа и у затвору провео 7 дана.

Секретарску функцију коју је обављао током рата, по ослобођењу заменио је оном шефа рачуноводно-административне службе Астрономске опсерваторије, коју је обављао "са пуно преданости и тачно", истаћи ће

управник Мишковић у једном документу, и закључити: "Морално владање (му) је безпрекорно" (АО, пов. бр. 3/53).

Био је и један од оснивача Фронтовске организације за Астрономску и Метеоролошку опсерваторију, годину дана њен секретар, а потом и њен председник. Врло ангажован био је и на оснивању синдикалне подружнице ових установа.

Колики је значај за нормално функционисање Опсерваторије имао Мирослав Ђурчић, види се и по томе, што се управник Мишковић током 1945. године, у више махова, залагао код Деканата Филозофског факултета, да му се најстручнија лица, Шеварлић, Протић и Ђурчић, по питању радне обавезе, мобилизацијски оставе на Опсерваторији.

Одлуком Министарства просвете од 23. децембра 1946. године, Мирослав Ђурчић је из IX унапређен у VIII положајну групу.

На основу уредбе о административној струци, Ђурчић је, одлуком Комитета за научне установе, Универзитет и високе школе, 15. новембра 1947, преведен у звање административни манипулант, административне струке.

Заједно са групом сарадника и Мирослав Ђурчић је узео учешћа у ванредним радовима на поправци куполе великог рефрактора и инструмената, тешко оштећених током рата, које су са успехом завршили, па је и он, за прековремени рад и нарочито залагање, одлуком Комитета за научне установе, Универзитет и високе школе, од 21. августа 1948. године, добио ванредну новчану награду од 2.000 динара.

Новчану награду, "за стално залагање на што бољем и успешнијем отправљању послова" и успешно обављене "поверене му послове и задатке", одлуком Комитета, Мирослав Ђурчић је добио и фебруара 1949. године (АО, бр. 123/49).

За стручни рад, знање и искуство, којим је доприносио административном, финансијском и другом правременом пословању Опсерваторије, те за знање и искуство које је преносио на друге службенике, он је годинама добијао и посебан лични додатак, у сталном месечном износу.

Уследила је друга одлука Комитета, она од 4. марта 1949. године, којом је Ђурчић, административни манипулант, преведен и постављен у звање старијег административног манипуланта, што је значило и већу плату (АО, бр. 186/49).

Кад је Опсерваторија била у саставу САН, Ђурчић је, 26. маја 1952, одлуком председника Александра Белића, на основу Уредбе о звањима, преведен из звања старији канцеларијски референт, у звање канцеларијски референт, VIII платног разреда, уз констатацију да нема положен стручни испит за звање старијег референта (АО, бр. 406/52).

То није била сметња директору Опсерваторије Војиславу Мишковићу, да га 22. новембра 1952. године, поново постави за вршиоца дужности

секретара Астрономске опсерваторије Српске академије наука у Београду (АО, бр. 740/52). Наравно, следовала му је и допунска плата.

Дилема, да ли мора да полаже државни стручни испит, или, због броја година службе, не мора да га полаже, била је дуже времена предмет расправе на Опсерваторији. Чињеница је да га он ипак није полагао, али је због тога много губио, пошто није могао правовремено бити преведен у више звање.

Кад му је текла већ 20-та година службе, Мирослав Ђурчић, дотадашњи канцеларијски референт, XIII платног разреда (у који је у међувремену преведен), унапређен је, 30. децембра 1957. године, у звање администратора XII платног разреда (АО, бр. 1126/57).

У Упитнику за оцењивање службеника за 1958. годину (као и 1959, 1960 и 1961), директор Милорад Протић, за Мирослава Ђурчића каже да је - секретар и рачунопологач Опсерваторије, те да је "обављао све персоналне и административне послове, као и рачуноводно-финансијско пословање установе, како у погледу инвестиционе изградње, набавки из иностранства, тако и редовног материјалног пословања", уз закључак, "истиче се".

Рубрику, "Знање језика", у Упитнику, Ђурчић је редовно попуњавао са "Служи се француским".

Октобра 1960. исправљени су неки административни пропусти у Ђурчићевом напредовању, па је одлуком директора Протића, унапређен у звање администратора III врсте, и распоређен у VIII платни разред (АО, бр. 1204/60).

В. д. директора, Василије Оскањан, 1961. године издао је секретару Мирославу Ђурчићу решење и за помоћног наредбодавца, са правом потписивања свих аката у вези са финансијским и материјалним пословањем, до висине од 2.000.000 динара.

Крајем следеће, 1962. године, в. д. директора Василије Оскањан, потписао је још једно решење везано за Мирослава Ђурчића, али кудикамо другачијег садржаја: "Ђурчић Мирослав, администратор - секретар Астрономске опсерваторије са месечном платом од Дин 35.500. - смењује се са радног места секретара Опсерваторије (према постигнутом споразуму) и распоређује на рад у библиотеци Опсерваторије у истом звању", на радно место књижничара (АО, бр. 1729/62). Нови посао књижничара у библиотеци, као њен други радник (поред библиотекара Дојне Петровић), преузео је 1. фебруара 1963. године. Са 40.000 плата му је смањена на 33.000 динара. А преузети задатак није му био ни мало лак. У задатак му је наиме стављено да изврши целокупан "попис (инвентарисање) књига, како у библиотеци тако и у магацину библиотеке, као и да исте среди по библиотечким орманима". Унапред је констатовано, да ће приликом извршења овог задатка, именовани бити изложен прашини и загушљивом ваздуху, с обзиром да су књиге до сада биле несређене, па ће пуно радно време морати радити у условима штетним по здравље (АО, бр. 1003/63). Као некаква компензација за тешке услове рада, одређена му је ванредна месечна новчана награда.

Ако је овај премештај Ђурчићу био несумњиви назадак у послу, за његов ангажман за ову годину у органима власти, друштвеног управљања и друштвеним организацијама, то се не би могло рећи. Наиме, у његовом Персоналном листу, за ову годину стоји записано: члан Управног одбора за школство, општине Звездара; председник Управног одбора техничког сервиса VII ст.(амбене) Зајед.(нице) општине Звездара; и судија поротник III среског суда у Београду.

На раду у библиотеци Опсерваторије Мирослав Ђурчић, као књижничар, остаће све до 1968. године. Те године у пензију је отишла, дотадашњи секретар, Борјанка Ђирић, па је Опсерваторија расписала конкурс за пријем новог. На конкурс се, поред још пет кандидата, пријавио и Мирослав Ђурчић. У конкурсној пријави је навео следеће: "За све време рада у библиотеци, ја сам помагао бившем секретару у свим пословима теже природе, а нарочито у изради нормативних и других аката. У последње две године, а нарочито у овој последњој, 1968. години, када је бивши секретар поднео захтев за пензију, Савет је званично донео одлуку да вршим дужност секретара, све док се не изврши избор новог. Овим сам хтео да подвучем, да ми је у потпуности позната целокупна проблематика Опсерваторије, и да нема проблема са којим нисам упознат и на чијем реализовању нисам радио. Према томе, у стању сам да преузем дужност секретара, ако будем изабран, са пуном одговорношћу и озбиљношћу, без икаквих тешкоћа, тј. да само продужим рад на коме и сада са пуном одговорношћу радим, односно, вршим дужност секретара".

Иако су остали кандидати, по школској спреми, имали предност, Опсерваторија се, познајући добро Мирослава Ђурчића и његов дотадашњи рад на Опсерваторији, одлучила за њега, па је директору Пери Ђурковићу само преостало, да, на основу одлуке Савета Опсерваторије од 13. септембра, напише решење о његовом постављењу. У образложењу овог решења, од 29. септембра, каже се, да се Мирослав Ђурчић поставља за вршиоца дужности секретара Опсерваторије и руководиоца Секретаријата, пошто је досадашњи секретар отишао у пензију (АО, бр. 1129/2/68).

У својству вршиоца дужности секретара, Ђурчић ће остати само неколико месеци, јер му је, у складу са новом одлуком Савета Опсерваторије од 31. јануара 1969, директор Перо Ђурковић, два дана касније, написао ново решење, којим га поставља за секретара Опсерваторије и руководиоца Секретаријата Астрономске опсерваторије (АО, бр. 151/69).

Следеће, 1970. године, 7. маја, Ђурчић је изабран и за председника Савета Опсерваторије, десетог по реду (АО, бр. 536/70).

На овој функцији на Опсерваторији, Мирослав Ђурчић ће остати све до 1975. године, кад је поднео отказ, због одласка у пензију. Отказ му је усвојен, и закључно са 30. септембром 1975. године, Мирослав Ђурчић је окончао свој радни век на Астрономској опсерваторији.

О његовом даљем животу немамо података.

5. СТОЈША ЂУКАНОВИЋ (? - ?) - КАЛКУЛАТОР, МЕТЕОРОЛОШКИ ОСМАТРАЧ

Према штурим подацима - његов досије не постоји на Астрономској опсерваторији - Стојша Ђукановић је на Астрономску опсерваторију дошао 20. децембра 1932. године, на радно место приправника, астрономског калкулатора, па претпостављамо да је имао завршену неку средњу школу. У ово време управник Мишковић, односно Опсерваторија, покренули су издавање неколико публикација тако да је за калкулаторе на Опсерваторији било посла на претек.

Већ почетком 1933, имао је проблема са војним властима због нерегулисаних војне службе, чији се јасан проблем није могао сагледати на основу кратког записа у деловоднику Опсерваторије.

Први конкретни подаци о његовом раду на Опсерваторији, потичу из 1934. године. Из његовог Старешинског извештаја за ту годину, читамо: о стручној спреми - у колико није задовољавајућа, обећава да ће постићи све што се од њега тражи; о владању - исправног и примерног; о марљивости у служби - марљив и поуздан; о врсти посла који је обављао - учествовао у отсеку астрономских рачуна и задовољио својим радом, радио самостално на метеоролошкој служби, савесно и са успехом; опште мишљење - добро у сваком погледу.

Посебан акценат стављамо на онај део где се каже, да је (од друге половине 1934) самостално радио на метеоролошкој служби, која ће надаље постати његов главни посао на Опсерваторији.

Потврда тога опредељења је и једна табела средње вредности ваздушног притиска, коју је он израчунао за март 1935. године. Нешто касније, 14. маја, он управнику Мишковићу пише представку, у којој га уверава (непотребно!) у неопходност постављања кишомера на Астрономској опсерваторији, како би се метеоролошка служба употпунила, при том предлажући да се уместо стандарда, на метар висине, како би се спречило да зими јаки ветрови у њега убацују снег, кишомер постави на 2 м висине.

Само неколико дана касније он Мишковићу доставља први извештај о раду метеоролошке службе. Метеоролошка служба је, пише Стојша, на Астрономској опсерваторији отпочела са редовним радом 16. јула 1934. године. У очеку сви инструменти којима данас располаже Опсерваторија нису били у функцији. Ни данас то нису кишомер, хелиограф и ветроказ, који су стигли на Опсерваторију, и њихово постављање и стављање у функцију је у току. Служба се, обавештава га даље Ђукановић, обавља верно и три пута дневно, а посматрани резултати се заводе у специјалне посматрачке књижице. Посматрају се: барометарски притисак, хигрографска посматрања за влагу, максимална и минимална температура, ветар и облачност.

Кад је 9. новембра 1935. године, Благоје Пауновић престао да обавља метеоролошка осматрања, управник Мишковић је Ђукановића задужио, да као главни осматрач за метеоролошку службу на Астрономској опсерваторији, састави и управнику поднесе на одобрење нови распоред осматрања у овој служби. Из Ђукановићевог поднетог распореда, који је Мишковић прихватио, видимо да је по два дана седмично осматрања предвидео за Милана Симића и Ратка Никшића, док је за себе предвидео три дана, али и сва завођена и редукована метеоролошка посматрања, као и достављање података о барометарском притиску часовној централи (АО, бр. 895/35).

И за ову 1935. годину, у старешинском извештају за астрономског опсерватора, чиновничког приправника IX платне групе, Ђукановића, Мишковић наводи да је радио у одсеку за наутичке рачуне и ефемериде, предано и марљиво, да је водио метеоролошку службу са успехом, те као савестан и исправан службеник, заслужио општу оцену, врло добар (АО, бр. 3/36).

Да је Ђукановић био марљив и савестан службеник, потврђују и бројне његове представке, које је током година рада упућивао управнику Мишковићу, у којима му је, осим извештавања о учињеном, често предлагао нека нова решења и идеје, у своме домену, тражио и молио га за набавку нове опреме и инструмената за метеоролошку службу. У једној таквој представци од 5. фебруара 1936. године, он га и подсећа на разлоге оснивања ове службе: "Још на самом почетку када је Астрономска опсерваторија приступила организовању часовне службе и посматрачких радова уопште, осетила се прека потреба и за организовањем малог отсека метеорологије,

којој би био главни задатак да доставља часовној централи и опсерваторима на појединим инструментима, извесне податке, као, барометарски притисак, минималну и максималну температуру, средњу (спољашњу) температуру, проценат влажности ваздуха, релативну влажност, јачину ветра, облачност, итд. Све су то подаци који су важни и врло потребни, како астрономским опсерваторима, при ноћним посматрањима, тако и организаторима часовне службе". Потом Стојша даје и детаљна објашњења потреба за овим метеоролошким подацима, за које, да би их лакше уписивао и да би били лакши за коришћење, тражи да се за њих одштапају формулари - месечни дневници за уписивање ових метеоролошких података, за чији коначни изглед прилаже и урађени формулар. Осим тога он тражи набавку и трака за барограф, термограф и хелиограф. На основу досад стеченог искуства, он предлаже и подизање ветроказа за још два метра у висину, који предлог образлаже тиме, што је он подигнут на северној ивици зграде резервоара, па јужни и источни ветрови до њега стижу одбијајући се од зидова зграде, тако да ветроказ, уочио је Ђукановић, не показује његову праву брзину.

Истим пословима Стојша се, према старешинском извештају, бавио и 1937. године, за шта је добио оцену добар (оцена врло добар, ове године је била резервисана за службенике више по рангу!).

У ово време на Опсерваторији Стојша Ђукановић је становао у стану за особље, на трећем нивоу резервоара, изнад М. Протића, а испод М. Симића.

Од 6. септембра 1938. године, метеоролошка служба је, на предлог Стојше Ђукановића, а по одобрењу управника Мишковића, била појачана и са Максимом Мрдаљем, хонорарним дневничарем - калкулатором, чији рад је Стојша требао да контролише.

Истога дана управник Мишковић је Стојшу обавестио и о следећем: "С обзиром на чињеницу да вођење метеоролошком службом као и Ваш рад на тражиоцу комета, претстављају самосталне службе у оквиру научно-посматрачког програма наше Опсерваторије, отада ће те ми о целокупном свом раду подносити, место досадашњих дневних извештаја, месечне извештаје, у смислу чл. 7, Правилника о раду Астрономске опсерваторије".

Колико још октобра 1938, Стојша је представком управника обавестио да је Мрдаљ већ оспособљен да самостално може вршити вечерња метеоролошка осматрања, али без редукција.

Крајем октобра 1938, и управник Мишковић се једном представком (бр. 126), из које се види садржај радова које је Стојша обављао и њихов значај за Опсерваторију, обратио Стојши Ђукановићу, па је, пошто је краћа, преносимо у целости: "Скреће Вам се пажња да сте у закашњењу са месечним метеоролошким прегледима који су намењени за штампу у «Билтену» ове Опсерваторије за месеце август и септембар. Стога се умољавате да са истим колико је могуће, похитате и предате их потписаноме. Уједно се умољавате да убудуће у карте које припремате помоћу Драјерова каталога за рад на тражиоцу комета, унесите редовно, мастилом, на сваки појединачни лист, следеће податке: редни број; изглед

неба и оцену слика звезде; укупан број маглина на карти и име посматрача који је тај део неба претражио. Ови подаци су потребни, прво, као контрола карте, а друго, за лакши даљи рад који се са њима намерава предузети".

У старешинском извештају за 1938. годину управник Мишковић истиче да је ове године Стојша поред метеоролошке службе и рачунских радова, почео самосталну потрагу за кометама са тражиоцем комета (али је у загради додао да га треба контролисати). Да је брзо ушао у ову проблематику види се по његовој опширној представи управнику, у којој детаљно наводи слабости посматрачке столице у тражиоцу комета, тражећи да се у њеној механичкој радионици изради друга, практичнија столица.

Активност Стојше Ђукановића, и његови резултати, како на метеоролошкој служби, тако и на тражиоцу комета, најпотпуније су остали забележени у «Билтену» Астрономске опсерваторије, првих седам бројева, од којих су два задња, за 1941 и 1942. годину, штампани тек 1950. године, безмало деценију по његовом напуштању Опсерваторије.

Уместо планова и извештаја о раду, у документима Астрономске опсерваторије од 1939. године, све више доминирају документа о припремама Државе и Установе за предстојећи Други светски рат, којим ће она бити и директно погођена.

Одмах по окупацији Београда, Немачка војска се стационира на Астрономској опсерваторији. Већ почетком маја 1941, међу онима који су морали напустити стан у згради резервоара, за потребе немачке војне силе, био је и Стојша Ђукановић.

Недуго после тога, у општој пометњи и сналажењу како је ко умео и могао, Стојша Ђукановић своју даљу будућност није видео на Опсерваторији. Напустио ју је, заувек, 18. јуна 1941. године.

У архиви којом располажемо, његово име се више није спомињало, па о његовој даљој судбини немамо никаквих података.

6. МИЛАН СИМИЋ (1912-1972) - СТРУЧНИ САРАДНИК

Милан Симић рођен је 13. септембра 1912. године у Великој Иванчи, срезу Космајском, у земљорадничкој породици оца Милорада и мајке Љубице. Родитеље вероватно није ни упамтио: отац му је погинуо у борби у Првом светском рату, а мајка умрла.

У Великој Иванчи, од 1920. до 1924, завршио је основну школу, а ниже разреде гимназије у Крагујевцу, боравећи у државном дечјем дому.

Више разреде гимназије, уз помоћ Средњешколске матице ратне сирочади, деломично се и сам издржавајући, завршио је у Београду. Ту је у Четвртој мушкој реалној гимназији, 30. августа 1934. године, положио и виши течајни, односно испит зрелости.

Потом је уписао студије права и добио стипендију за студирање. Али, ... Због учешћа у демонстрацијама, убрзо је, још (почетком) 1935, остао без стипендије, што је значило и прекид студија.

Претходно, октобра 1932. године, због "млитавих мишића и тесногрудности" (био је и нижег раста - 172 цм), од Команде Београдског војног округа проглашен је за привремено неспособног за војну службу, уз назнаку да подлеже плаћању војнице.

Решење незавидног положаја потражио је у запослењу. Избор је, не знамо како, пао на Астрономску опсерваторију, којој је поднео молбу за запослење. На основу молбе, управник Опсерваторије, Војислав Мишковић је, 15. маја 1935. године, донео решење да се за дневничара - калкулатора при Астрономској опсерваторији Универзитета у Београду, постави Симић М. Милан, свршени ђак IV мушке реалне гимназије, и то, због недостатка особља и потребе организације појединих служби, већ од 15. маја.

На предлог управника Мишковића, Универзитетска управа је 11. јула, 1938. године, дневничара калкулатора Милана Симића, због потребе службе, поставила на место опсерватора, чиновничког приправника IX групе при

Астрономској опсерваторији. Одлуку је 25. августа потврдило и Опште одељење Министарства просвете.

Други светски рат, до 1943. године, Симић је провео радећи на Астрономској опсерваторији, док је у времену од 18. новембра 1943. до 25. септембра 1946. године, као службеник Универзитета, био додељен на рад у Метеоролошко-геофизички завод.

Крајем рата, 11. марта, у цркви Св. Марка склопио је брак са Златом Милошевић, чиновницом из Београда.

Повратком на Астрономску опсерваторију, постављен је, концем 1946, 23. децембра, на место опсерватора VII групе.

Са 1. октобром 1947, Симић је, у складу са законом утврђеним новим звањима (у којима није било астрономских) преведен у звање хидрометеоролошки техничар, струке хидрометеоролошке.

У радној оцени за 1949/50 годину, секретар Опсерваторије Божа Поповић, за Симића је истакао: "Врло педантан калкулатор, чији квалитет рада стоји изнад осталих калкулатора, ма да би с обзиром на дугогодишњу праксу, могао да да и већи квантитет. У пословима које је радио потпуно је самосталан калкулатор. При раду помаже развој других калкулатора, а сам је у стручном развоју заостао".

Одлуком Персоналног одељења Министарства за науку и културу, од 20. новембра 1950. године, Симић је унапређен у звање вишег хидрометеоролошког техничара.

Две године касније, 26. маја, одлуком Комисије за превођење САН, у склопу које је тада била Опсерваторија, Симић је преведен у звање хидролошки техничар, да би након још две године, 1. децембра 1954, у складу са новим законским прописима, био преведен и постављен у - звање без звања.

Године 1958. Симић је преведен у звање техничког сарадника, а крајем исте, са важношћу од почетка 1959, у звање стручног сарадника. Реферат за овај избор написали су Захарије Бркић и Бранислав Шеварлић, ванредни професори Универзитета и хонорарни научни сарадници Опсерваторије. У реферату они за Симића кажу:

"У току службовања код Симића су убрзо били запажени ретко залагање и савесност на послу. Својим трудом за неколико првих година он се оспособио не само за извршење већих самосталних радова, већ и за самосталног посматрача. Најпре је учествовао у обимним рачунским радовима на "Наутичком годишњаку" и "Годишњаку нашег неба", где се убрзо истакао међу прве калкулаторе с минималним бројем учињених грешака. У овом периоду радио је и на рачунању ефемерид малих планета.

Од 1938. године поверена су му посматрања активности Сунчевих пега на астрографу, самостално и наизменично са М. Протићем. После ослобођења, кад је ова служба проширена, радио је једно време и на одређивању хелиографских положаја Сунчевих пега.

Око три године провео је у раду на трагању за кометама и на идентификацији маглина према Дрејеровом каталогу, све док инструмент на коме је радио - тражилац комета - није однео окупатор. На овом инструменту посматрао је и окултације звезда Месецом.

Поверавана му је такође самостална стручна обрада метеоролошких посматрања и припрема за њихово објављивање у "Билтену Астрономске опсерваторије".

На иницијативу професора Мишковића, извршио је обимну критичку обраду и детаљну и стручну анализу метеоролошких посматрања извршених на Астрономској опсерваторији у периоду од 18 година (1935-1952) и тиме дао озбиљан прилог проучавању климе Опсерваторије и њене околине. Ово су несумњиво и најозбиљнији стручни радови кандидатови, који премашују његове формалне квалификације и који га, уз остале његове бројне и самосталне рачунске и посматрачке радове, квалификују за звање за које је конкурисао.

Од 1951. године, налази се непрекидно у часовној служби која на Астрономској опсерваторији чини саставни део службе лонгитуде, а којој је поверено и старање о метеоролошкој служби. Симић у овој служби представља десну руку самог њеног руководиоца. Као дугогодишњем веома савесном сараднику, који је потпуно овладао задацима, техником, па и проблематиком Метеоролошке службе у оквирима Астрономске опсерваторије, поверено му је руковођење Метеоролошком службом (до њеног укидања 1957, у тадашњем облику), као и обрада и публиковање њених података.

Симић исто тако руководи и најактивније ради у часовном делу ове велике и основне службе на Астрономској опсерваторији. Њему је поверено старање о одржавању тачног времена, основног податка потребног за рад једне астрономске опсерваторије, а у вези с тим и брига и старање о свим часовницима високе прецизности. Тај рад захтева не само познавање свеколике апаратуре која се при том користи, и метода помоћу којих се постиже потребна тачност, него и знатно лично залагање и, такорећи, даноноћно ангажовање.

Као ретком сараднику на кога се човек може поуздано ослонити и човеку са пуно такта и стрпљења, поверавано му је редовно уздизање новог калкулаторског кадра који је пристизао на Астрономску опсерваторију.

Може се мирне савести рећи да је делом и Симићева заслуга што је наша часовна служба, под руководством З. Бркића, уздигнута, уз веома скромна средства и под врло тежким условима, на савремени ниво, и као таква укључена у Међународну часовну службу.

У знак признања за овакав његов рад, колектив Астрономске опсерваторије изабрао је Симића 1954. године, тајним гласањем, за члана Управног одбора. Извршио веће НР Србије га је потврдило за члана Управног одбора, а 1956. год. поново је изабран за члана Савета Опсерваторије, у којој функцији се и данас налази.

Поред свог дугогодишњег стручног рада на Установи, где је самопрегорно радио без икаква истицања и хвале, Симић је стигао и да објави у Опсерваторијиним публикацијама низ стручних радова, који га, заједно са напред изнетим његовим радом и особинама, које свакако треба истаћи на прво место, квалификују у звање за које је конкурисао".

На XX седници Савета Астрономске опсерваторије, одржаној 22. новембра 1958, на Грађевинском факултету, једногласно је изабран за стручног сарадника.

У Упитнику за оцењивање службеника за 1959. годину, којег је за Симића такође попунио Захарије Бркић, он истиче да је Симић у ово време био помоћник шефа часовне службе, да му је признат државни испит, те да је радио на следећим пословима: провера свих редукација и рачуна у служби; помоћ при коначној обради полудефинитивног времена; коректуре "Билтена"; пријем часовних сигнала; припрема података за Међународни часовни биро; и статистичка обрада посматрачког материјала. На крају упитника уписана је општа оцена за Симића - нарочито се истиче.

Како му се у међувремену брак распао, Симић је 1960. године склопио нови, са Олгом Чуберовић, која је прихватила његово презиме.

Потврдом Савета за научни рад НР Србије, од 27. децембра 1960, прихваћена је претходна одлука Астрономске опсерваторије, којом је Милан Симић изабран у звање вишег стручног сарадника (око чега је било извесних проблема), са важношћу од 1. јануара 1961. године.

Поновни избор Милана Симића у звање виши стручни сарадник, покренут је 1965. године.

Савет Астрономске опсерваторије, 29. јануара 1966. године, једногласно је, по други пут, изабрао Милана Симића у звање виши стручни сарадник.

Трећи, и последњи пут у звање вишег стручног сарадника, али сад у групи за мале планете, комете и сателите, Научно веће Опсерваторије изабрало га је 23. децембра, а избор 29. децембра 1970. године, потврдио и Савет Астрономске опсерваторије.

Две године касније, 5. јануара 1973, директор Опсерваторије Милорад Протић, потписао је један бирократски акт, односно решење, по којем Милану Симићу, на радном месту вишег стручног сарадника Астрономске опсерваторије, престаје рад на Опсерваторији, услед смрти, дана 30. децембра 1972. године, на Неуропсихијатријској клиници у Београду.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ МИЛАНА СИМИЋА

1941

1. Protitch, M., Simić, M.: 1939, *Activité des taches solaires aux mois d'août et septembre 1939*, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **IV**, 37.

1947

2. Simić, M., i drugi : 1947, Efemeride 98 malih planeta za 1947. godinu, Publ. *Astron. ops. Beograd*, Sv. **1**, 3-21.
3. Simić, M., i drugi: 1947, Efemeride 106 malih planeta za 1948. godinu, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **2**, 3-16.

1950

4. Simić, M.: 1949, Activité des taches solaires aux mois de février et mars, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XIV**, No 1, 20.
5. Simić, M.: 1949, Activité des taches solaires aux mois d'avril-juin 1949, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XIV**, No 2, 39-42.
6. Simić, M.: 1949, Activité des taches solaires aux mois de juillet-séptembre 1949, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XIV**, No. 3, 53-56.
7. Simić, M.: 1949, Activité des taches solaires aux mois d'octobre-décembre 1949, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XIV**, No. 4, 68-72.
8. Protitch, M., Simić, M.: 1950, Activité des taches solaires aux mois de Mars-Décembre 1941, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **VI**, No 3-12, 21-25.
9. Simić, M.: 1950, Résumés annuels des Observations météorologiques pour l'année 1941, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **VI**, No 3-12, 32.
10. Simić, M.: 1950, Observations météorologiques 1941, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **VI**, No 3-12, 33-44.
11. Simić, M.: 1950, Résumés annuels des Observations météorologiques pour l'année 1942, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **VII**, 20.
12. Simić, M.: 1950, Observations météorologiques, 1942, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **VII**, 21-32.

1951

13. Simić, M.: 1950, Activité des taches solaires aux mois de Janvier-Mars 1950, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XV**, No. 1, 7.
14. Protitch, M., Simić, M.: 1950, Activités des taches solaires, pendant le quatrième trimestre de 1950, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XV**, No. 4, 45-47.

1952

15. Simić, M., Protitch, M.: 1951, Activité des taches solaires au cours de l'année 1951, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XVI**, No. 1-4, 34-36.

1954

16. Simić, M.: 1954, Climat de l'Observatoire astronomique de Beograd, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XIX**, No. 1, 59-66.

1956

17. Simić, M.: 1956, Résumé des Observations météorologiques de l'année 1953, faites à l'Observatoire Astronomique de Beograd, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XIX**, No. 4, 19-22.

18. Simić, M.: 1956, Résumé des Observations météorologiques de 1954, faites à l'Observatoire Astronomique de Beograd, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No. 3-4, 12-15.

1958

19. Simić, M.: 1958, Résumé des Observations météorologiques de l'année 1955, faites à l'Observatoire Astronomique de Beograd, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No. 3-4, 26-28.

1959

20. Simić, M.: 1959, Resumé des Observations météorologiques de l'année 1956, faites à l'Observatoire Astronomique de Beograd, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXII**, No. 3-4, 20-22.

1967

21. Brkić, Z., Simić, M.: 1967, Heure demi-définitive (Systeme TU2), en 1962, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No. 1, 4-15.

22. Brkić, Z., Simić, M.: 1967, Heure demi-définitive (Systeme TU2), en 1963, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No. 1, 19-30.

23. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1967, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0s0001 en 1964, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No. 1, 35-66.

1969

24. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0s.0001 en 1965, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 102-106.

25. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0s.0001 en 1966, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 110-115.

26. Brkić, Z., Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0s.0001 en 1967, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 119-124.

27. Đurović, D., Simić, M.: 1969, Heure demi-définitive (Systeme TU2) en 0s'0001 en 1968, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 128-132.

1970

28. Simić, M.: 1970, Réductions des occultations observées à Beograd en 1969 et 1970, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVIII**, F.2, No 124, 177-178.

1973

29. Protitch, M., Simić, M.: 1973, Réductions des occultations observées à Belgrade, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XXIX**, F.1, No 125, 30.

7. ЧАСЛАВ ЧЕПИНАЦ (1923-2006) - АСИСТЕНТ ОПСЕРВАТОРИЈЕ

Колико је својевремено, док се интензивно вршило свакодневно посматрање неба са астрономским инструментима, опсерваторски посао на Астрономској опсерваторији у Београду, био захтеван и напоран, један од валиднијих показатеља је и пример опсерватора - асистента Часлава Чепинца, који је био присиљен да ову службу напусти као млад човек, не могавши (и не хтевши?!) да издржи сложене услове у којима се одвијала.

Часлав Чепинац је рођен 31. августа 1923. године у Београду. Отац Никола био му је добро познати професор математике и писац више уџбеника ове науке за средње школе. У Београду је, школске 1941/42. године завршио Прву мушку гимназију, а Природно математички факултет, Београдског универзитета, астрономску групу, 1952. године (диплома бр. 912).

Још исте године је поднео молбу за рад на Астрономској опсерваторији. Институтска комисија Српске академије наука је позитивно решила његову молбу (22. XI 1952), потом је на ову одлуку добијена сагласност и Савета за просвету, науку и културу, Владе НР Србије (20. XII 1952), да би решење о његовом приступању Астрономској опсерваторији САН (у склопу које је тада била Опсерваторија) и постављење на место асистента, 16. марта 1953. године, потписао њен потпредседник, академик Милутин Миланковић. На дужност је ступио 27. марта 1953. године (АО, бр. 147/53).

Треба истаћи и то да је време од 12. новембра 1944, па до 15. маја 1955, провео као учесник НОБ-а (признато му у двоструком трајању), а оно потом, до 17. октобра 1945, као проведено у ЈНА.

Занимљиво је да је на ПМФ-у дипломирао исте године кад и колега му са студија, Ђорђе Телеки, који ће такође стићи на Опсерваторију, годину дана после Чепинца. Осим по факултету и радном месту, судбина ће их, потом, везати по још једном кључу. Наиме, кад је Ђорђу Телекију, као релативно млађи човек, напрасно умро ујак, Телеки који није био ожењен, оженио је његову жену, дакле ујну! Како су ујак и ујна имали двоје деце, сина и кћерку, ову кћерку, оженио је Телекијев колега, Часлав Чепинац. У овом браку, са осетном разликом у годинама супружника, који се у познијим годинама распао, Чепинац је имао двоје деце.

Крајем 1954. године Чепинац је поднео захтев, који је позитивно решен, и почев од 1. фебруара 1955. године, он је, у згради стана астронома, добио собу и кухињу за становање, чиме му је у великој мери био олакшан ноћни посматрачки, али и дневни посао.

На предлог Опсерваторије од 16. маја 1956, Савет за просвету и културу НРС, потврдио је његов поновни избор у звање асистента Опсерваторије (АО, бр. 273/56), за следеће три године, са важношћу до 27. марта 1956. године.

Средином 1957, Часлав Чепинац је, у склопу посматрања окултација, заједно са Милорадом Протићем, био задужен за посматрања са астрографа.

Решењем Астрономске опсерваторије бр. 460, од 8. маја 1958. године, Чепинац је преведен у звање асистента I врсте и у X платни разред (АО, бр. 729/58).

Био је ово задњи избор у звање Часлава Чепинца на Астрономској опсерваторији, али и скори крај рада на истој, пошто је 29. јула 1958. године, Мирослав Ђурчић, у име директора, потписао решење о престанку службе на Опсерваторији Чаславу Чепинцу, на његово тражење (АО, бр. 75/58), а због преласка на рад у средњу Техничку школу.

Разлог одласка са Опсерваторије, у молби за раскид радног односа, овако је образложио: "Наиме, услед напорног посматрачког рада, погоршало ми се и иначе не баш најбоље стање вида, те због тога, а и због повишења крвног притиска и проширења вена - принуђен сам да мењам досадашњи позив за неки други, са лакшим физичким условима рада" (АО, бр. 451/48).

Пре одласка са Опсерваторије, осим што се бавио посматрачким радом, Чепинац је био задужен и за извођење вежби са студентима, слушаоцима Опште астрономије (АО, бр. 543/58).

После рада у средњој школи, према нашим сазнањима, Часлав Чепинац је једно време радио и на једном од техничких факултета у Београду.

С обзиром да је још у млађим данима, док је радио на Опсерваторији, имао разних здравствених проблема, можемо закључити да је имао доста дуг живот: умро је 12. марта 2006. године.

Да је остао да ради на Астрономској опсерваторији, несумњиво би остварио запажену научну каријеру, судимо по чињеници, да је као асистент, за нешто више од 7 година рада на Опсерваторији, понајвише са претпостављеним, Милорадом Протићем, у њеним публикацијама, објавио безмало двадесетак радова.

РАДОВИ ЧАСЛАВА ЧЕПИНЦА ОБЈАВЉЕНИ У ОПСЕРВАТОРИЈИНИМ ПУБЛИКАЦИЈАМА

1953

1. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1953, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XVIII**, No 1-2, 5-6.

2. Brkić, Z., Čepinac, Č., i drugi.: 1953, Occultations d'étoiles par la Lune, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XVIII**, No 3-4, 6-7.

3. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1953, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XVIII**, No 3-4, 8-9.

1955

4. Protitch, M., Čepinac, Č., Milošević, K.: 1955, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XIX**, No 3, 1.

1956

5. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1956, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XIX**, No 4, 1.

6. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1956, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 1-2, 1-2.

7. Dačić, Lj., Brkić, Z., Čepinac, Č., i drugi.: 1956, Occultations d'étoiles par la Lune, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 1-2, 4.

8. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1956, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 3-4, 1.

9. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1956, Observations photographiques des comètes Mrkos (1955 e), Bakharev-Macfarlane-Krienke (1955 f) et Honda (1955 g), *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 3-4, 2.

10. Brkić, Z., Čepinac, Č., i drugi.: 1956, Occultations d'étoiles par la Lune, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 3-4, 2.

1957

11. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1957, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No 1-2, 1.

12. Dačić, Lj., Brkić, Z., Čepinac, Č.: 1957, Occultations d'étoiles par la Lune, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No 1-2, 8.

1958

13. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1958, Observations photographiques des petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No 3-4, 1-2.

14. Dačić, Lj., Brkić, Z., Čepinac, Č., i drugi.: 1958, Occultations d'étoiles par la Lune, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No 3-4, 8.

1959

15. Protitch, M., Čepinac, Č.: 1959, Observations photographiques de petites planètes, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XXII**, No 3-4, 1-2.

16. Dačić, Lj., Brkić, Z., Čepinac, Č.: 1959, Occultations d'étoiles par la Lune, *Bul. Obs. Astron. Beograd*, **XXII**, No 3-4, 4.

1965

17. Djurković, P., Protić, M., Čepinac, Č., i drugi.: 1965, Observations du Soleil - en 1957, 1958 et 1959 a l'Observatoire Astronomique de Beograd, *Publ. Obs. Astron. Beograd*, No **11**, 1-321.

**8. МИЛУТИН ЈОВАНОВИЋ (1929-2007) - АСТРОНОМСКИ
САРАДНИК**

Милутин Јовановић је рођен 15. септембра 1929. године у Крушевцу, у радничкој породици, оца Драгомира, шофера, и мајке Јулке, рођене Стефановић. Већ четири дана касније, крштен је у цркви Цара Лазара.

Основну школу завршио је у периоду од 1936. до 1939. године, а гимназију у времену од 1940-1949. године, обе у месту рођења, Крушевцу. Виши течајни испит у мушкој гимназији у Крушевцу, са добрим успехом, положио је у времену од 1. до 10. септембра 1949. године.

Јовановић се потом преселио у Београд где је уписао Природно-математички факултет, механичку (XI) групу.

Но, како је написао у својој молби за запослење на Астрономској опсерваторији, "из материјалних разлога" напустио је студије на другој години.

Молбу за пријем на радно место калкулатора на Астрономској опсерваторији, уз опаску да је одслужио и кадровски војни рок, поднео је 13. октобра 1954. године (АО, бр. 671/54).

Решење о пријему у службу на Опсерваторији, и постављање у звање без звања, у XVI платни разред, са платом од 7.800 дин., издато му је 30. октобра 1954. године, кад је и почео са радом у Служби за тачно време. Десет дана касније, његов пријем потврдила је и Инспекција за плате.

Од 1. јануара 1956. године примаће и допунску плату у висини од 2.000 динара.

Пред Испитном комисијом Народног одбора града Београда, 25. маја 1958. године, са добрим успехом је окончао полагање Стручног испита за звање без звања, по програму за пристава (Н. О. бр. 5550/19/58). То му је, 18. јула 1958, донело унапређење у звање техничког сарадника, III врсте, XV платног разреда, са платом од 16.800 динара (АО, бр. 718/58).

Одлуком директора Опсерваторије, почев од 1. јануара 1958. године, одређена му је и положајна плата у висини од 6.600 дин, с образложењем, да је у обзир узета његова стручност и самосвест за послове које обавља, као и напоран рад - рачунска обрада астрономских рачуна (АО, бр. 964/58).

У његовом Упитнику за оцењивање службеника за 1958. (и 1959) годину, налазимо први пут конкретније податке о његовом раду на радном месту опсерватора Службе лонгитуде. У рубрици, Сажет опис послова, стоји: посматрања на пасажном инструменту, промена метеоролошких дијаграма, пријем часовних сигнала, препарисање и читање посматрачких трака, редукција посматрања и анализа констаната пасажног инструмента. На крају је и општа оцена - истиче се!

Следећих пар година, стоји у Упитницима, он се бавио и израдом посматрачких каталога, а ту је и оцена Комисије, да се "нарочито истиче".

Почев од 1. јуна 1961. године, Јовановић се налази у XIV платном разреду.

Ове године у документима је и прва потврда да Јовановић поред редовног рада и студира. Наиме в. д. директора Опсерваторије Василије Оскањан, у времену од 13. до 24. новембра, одобрио му је неплаћено одсуство "ради обављања праксе за потребе факултета" (АО, бр. 1305/61).

Шта више, ове године Милутин се и оженио, а већ следеће, са супругом Добрилом, добио и прву ћерку Душицу, а 1964, и другу, Јасмину.

Одлуком Стручног колегијума од 15. фебруара 1962, Милутин Јовановић је одређен за самосталног посматрача, који ће "вршити самостално посматрање небеских тела, по утврђеном програму за групу за тачно време", са ритмом, свако друго вече, уз уредно вођење посматрачке бележнице (АО, бр. 238/62). То му је донело и материјалну корист - додатак за ноћни рад. Интензивно је радио и у мрачној комори на дешифровању посматрачких трака.

На радно место калкулатора I класе, у Групи за тачно време и географску дужину Астрономске опсерваторије, распоређен је 11. априла 1966. године (АО, бр. 431/66).

Јовановићева жеља и истрајност, да упоредо поред посла на Астрономској опсерваторији, чак и оног посматрачког, ноћног, заврши и факултет, и тако стекне звање дипломираног инжењера, почетком 1967. године, била је реализована!

Директора Астрономске опсерваторије о томе је обавестио кратким дописом: "Дана 25. II 1967. године, дипломирао сам на Рударско-геолошком факултету, одсек геофизике, те молим признавање високе стручне спреме. Диплому, односно уверење о завршетку студија, доставићу накнадно" (АО, бр. 25/67).

На његову молбу Опсерваторија је одговорила тако, што је 6. маја расписала конкурс за пријем једног стручног сарадника или асистента у групи за тачно време, на који се, јасно је, јавио Милутин Јовановић. У молби за пријем, поднетој 4. маја 1967, навео је 7 објављених и 6 необјављених радова (АО, бр. 546/67).

На предлог Комисије за избор, у саставу Б. Шеварлић, Ђ. Телеки и Д. Ђуровић, Научно веће Астрономске опсерваторије, 10. јула 1967, изабрало је Милутина Јовановића за асистента у Групи за тачно време и географску дужину, а избор је два дана касније потврдио и Савет Опсерваторије (АО, бр. 1003/67).

Комисија за пријем је тада још истакла, да је Јовановић самостални посматрач још од 1957. године, те да је "у оквиру текућих послова Групе, самостално рачунао и учествовао у одређивању средње угловне вредности либелина парса, ширине контакта микрометра пасажног инструмента, испитивању систематских грешака либела, итд.", те да је "његово интересовање ишло и изван оквира оних елемената који су најнепосредније везани за редукције меридијанских посматрања" (АО, бр. 642/2/67).

По други пут за асистента у Групи за тачно време и географску дужину, одлуком Савета Опсерваторије у ширем саставу, Милутин Јовановић је изабран 7. маја 1970. године (АО, бр. 690/2/70). Овај пут референти за избор, Б. Шеварлић, В. Миловановић и Р. Грујић, за Јовановића, који је сад имао 4 објављена рада више, констатовали су следеће: "Референтима је познато из разговора и дискусија да кандидат Јовановић показује интерес за научно-истраживачки рад и да је извршио прикупљање знатног посматрачког материјала за одређивање форме наглавака обртне осовине пасажног инструмента. Такође је радио знатно на његовој обради. Референти очекују да ће кандидат Јовановић публиковати овај свој рад и тако пружити могућност за оцену његове вредности. Кандидат је веома вредан, марљив и пожртвован на своме послу" (АО, бр. 287/2/70).

Три године касније, кад се Опсерваторије бавила проблемом спољних сарадника, професора, иначе на Опсерваторији шефова група, исти орган, Савет Опсерваторије, 5. октобра 1973, именовало је Милутина Јовановића за

вршиоца дужности шефа Групе за изучавање времена и географске дужине (АО, бр. 1136/73).

Априла 1974. године, Милутин Јовановић је изабран за члана Савета Опсерваторије.

На предлог Научног већа, Савет Астрономске опсерваторије, 27. јануара 1976. године, поставио је Милутина Јовановића за "вршиоца дужности старијег астрономског сарадника - шефа Групе за време и промену лонгитуде".

Средином 1979. године изабран је за члана посебне Опсерваторијине Комисије, која се бавила питањем организовања Југословенске часовне службе, у чему је Опсерваторија требало да буде координатор.

У Милутиновим решењима за аконтацију личног дохотка, све до 1986. године писало је, да је руководилац Групе за тачно време и лонгитуду Опсерваторије, за 1987, да је шеф Групе за географску дужину, а од 1988, па надаље, да је (само) истраживач у Групи за географску дужину.

По његовом захтеву, а на основу испуњења законских услова, Астрономска опсерваторија му је издала решење о престанку радног односа, са 1. новембром 1994. године, и одласку у старосну пензију (АО, бр. 462/9).

Умро је 1. јануара 2007. године.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ МИЛУТИНА ЈОВАНОВИЋА

1959

1. Brkić, Z., Mitić, Lj., Jovanović, M.: 1959, *Déterminations de l'heure en 1957, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts*, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXII**, No 1-2, 3.

2. Brkić, Z., Mitić, Lj., Jovanović, Lj.: 1959, *Déterminations de l'heure en 1958, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts*, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIII**, No 1-2, 6.

3. Brkić, Z., Mitić, Lj., Jovanović, M.: 1959, *Déterminations de l'heure en 1958, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts*, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIII**, No 3-4, 6.

1960

4. Brkić, Z., Mitić, Lj., Jovanović, M.: 1960, *Déterminations de l'heure en 1959, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts*, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIV**, No 1-2.

5. Brkić, Z., Mitić, Lj., Jovanović, M.: 1960, *Déterminations de l'heure en 1959, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts*, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIV**, No 3-4, 2.

1961

6. Brkić, Z., Mitić, Lj., Jovanović, M.: 1961, Déterminations de l'heure en 1960, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXV**, No 1, 18-20.

7. Đurović, D., Jovanović, D.: 1961, Déterminations de l'heure en 1961, corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXV**, No 1, 33-35.

1967

8. Brkić, Z., Đurović, D., Jovanović, M.: 1967, Déterminations de l'heure en 1962, Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No 1, 1-3.

9. Brkić, Z., Jovanović, M., Đurović, D., Momčilović, R.: 1967, Déterminations de l'heure en 1963. Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No 1, 16-18.

10. Brkić, Z., Đurović, D., Momčilović, R., Jovanović, M.: 1967, Déterminations de l'heure en 1964. Corrections de la pendule fondamentale et leurs écarts, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No 1, 31-33.

1969

11. Brkić, Z., Đurović, D., Momčilović, R., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1965, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2 (122), 99-102.

12. Brkić, Z., Đurović, D., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1966, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2 (122), 107-110.

13. Brkić, Z., Đurović, D., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1967 a 20h TU (systeme TU2) observateurs, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2 (122), 116-119.

14. Đurović, D., Jovanović, M.: 1969, Détermination astronomique de l'heure en 1968 a 20h TU (systeme TU2) observateurs, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2 (122), 125-127.

1973

15. Jovanović, M.: 1973, Sur l'influence des irrégularités des tourillons de l'instrument de passages sur la valuer observée de Cp, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIX**, F 1, No 125, 13-14.

16. Jovanović, M., Vesić, D., Lončarević, M.: 1973, Détermination astronomique de l'heure, 1970-1971, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, **XXIX**, F.1, No 125, 15-19.

17. Jovanović, M.: 1973, Ispitivanje naglavaka horizontalne osovine pasažnog instrumenta "Bamberg" 10/100 cm. na Astronomskoj opservatoriji u Beogradu, V Kongres na matematičarite, fizičarite i astronomite na Jugoslavija, Ohrid 1970, Zbornik na trudovite, Tom I, Matematika, 255-258, Skopje.

1975

18. Jovanović, M., Vesić, D.: 1975, Détermination astronomique de l'heure, 1972, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **126**, 19-22.

1976

19. Jovanović, M., Vesić, D.: 1976, Détermination astronomique de l'heure, 1974, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **127**, 13-14.

20. Jovanović, M., Vesić, D., Đurović, D.: 1976, Détermination astronomique de l'heure, 1975, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **127**, 15-16.

1978

21. Jovanović, M., Đurović, D.: 1978, Détermination astronomique de l'heure, 1976, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **129**, 35-39.

1979

22. Jovanović, M., Đurović, D.: 1979, Détermination astronomique de l'heure, 1977, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **130**, 48-52.

1980

23. Jovanović, M., Đurović, D.: 1980, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E 21 - E24, Moskva.

24. Jovanović, M., Đurović, D.: 1980, Daily values of latitude. VZT - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1981

25. Jovanović, M., Đurović, D.: 1981, Détermination astronomique de l'heure, 1979, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **131**, 45-48.

26. Jovanović, M., Đurović, D.: 1981, Sistematske greške rezidua pri određivanju geografskih koordinata dužine i širine astronomskim posmatranjima, Zbornik radova IV nacionalne konferencije Jugoslovenskih astronoma, Sarajevo, 1979, *Publikacije Astronomske opservatorije Sarajevo*, **1**, 149-152.

27. Jovanović, M., Đurović, D.: 1981, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E 25 - E 28, Moskva.

28. Jovanović, M., Đurović, D.: 1981, Daily values of UTO-UTC. Transit instrument - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1982

29. Jovanović, M., Đurović, D.: 1982, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E 29 - E32, Moskva.

30. Jovanović, M., Đurović, D.: 1982, Daily values of UTO-UTC. Transit instrument - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1983

31. Jovanović, M., Đurović, L., Jovanović, B., Đurović, D.: 1983, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E 33 - E 36, Moskva.

32. Jovanović, M., Đurović, L., Jovanović, B., Đurović, D.: 1983, Daily values of UTO-UTC. Transit instrument - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1984

33. Jovanović, M., Jovanović, B., Đurović, L.: 1984, Daily values of UTO-UTC. Transit instrument - Belgrade, *Monthly Not. of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

34. Jovanović, M., Jovanović, B., Đurović, L.: 1984, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E37-E40, Moskva.

1985

35. Jovanović, M., Jovanović, B.: 1985, Služba vremena Astronomske opservatorije u Beogradu - polje rada, problemi, perspektive, VIII Kongres matematičara, fizičara i astronoma Jugoslavije - Saopštenja, Priština, 1985, 351.

36. Jovanović, M., Jovanović, B., Đurović, L.: 1985, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E41-E44, Moskva.

37. Jovanović, M., Jovanović, B., Đurović, L.: 1985, Daily values of UTO-UTC, Transit instrument - Belgrade, *Monthly Not. of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1986

38. Jovanović, M., Đurović, L.: 1986, A survey of meridian observations carried out with the transit instrument of the Belgrade Observatory in the period 1952 to 1983, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **136**, 130-132.

39. Jovanović, M., Jovanović, B., Đurović, L.: 1986, Сводка астрономических наблюдений служб времени, Служба времени БЛ (Белград), *Всемирное время, Бюллетень* E45-E48, Moskva.

40. Jovanović, M., Jovanović, B., Đurović, L.: 1986, Daily values of UTO-UTC, Transit instrument - Belgrade, *Monthly Not. of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1993

41. Jovanović, B., Đurović, D., Jovanović, M.: 1993, Homogenizovani sistem UT_bli za period 1964-1986, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. 45, 1-205.

9. ЉУБИША ДАЧИЋ (1929 - ?) - АСИСТЕНТ ОПСЕРВАТОРИЈЕ

За разлику од стручних и научних радника, чије смо биографије напред презентовали, а који су читав живот посветили раду на Опсерваторији, Љубиша Дачић, свакао не спада у ту скупину. Он је на Опсерваторији провео тек неких непуних осам година, превише за заборав а мало да би се по резултатима оствареним на Астрономској опсерваторији сврстао у ред оних најзаслужнијих за њен углед и реноме који је имала, или још увек има у Свету. Једно је ипак сигурно: Опсерваторија је за кратко време увидела, да он има добар радни и научни потенцијал, па је у његово додатно стручно усавршавање доста уложила, очекујући отуда и добре резултате. Што се тиче резултата, он није омануо, али, на жалост Опсерваторије, остварио их је на другом месту, за другу, страну установу.

Љубиша Дачић је рођен 27. јуна 1929. године у месту Багрдан, среза Беличког, у "породици средње имућног стања, сељачког порекла", оца Милана и мајке Јелице.

Основну школу завршио је у месту рођења, а гимназију, уз доста проблема, у Јагодини. Наиме, нижу гимназију, због ратних услова, завршио је са честим прекидима, углавном захваљујући приватном и индивидуалном раду. После ослобођења наставио је школовање, које је окончао 1948. године, матуриравши са одличним успехом.

У овом периоду учествовао је на више радних акција.

После матуре, школске 1948/49. године, уписао је II астрономску групу предмета на Природно-математичком факултету у Београду.

Факултет је завршио у року, а завршни дипломски испит је, стоји у његовој дипломи (бр. 5068), са општом оценом 8, положио 3. априла 1953. године.

Још исте године отишао је на одслужење војног рока.

Недуго по повратку, јавио се на расписани конкурс Астрономске опсерваторије, на који је, у децембру 1954. био примљен. Савет за просвету и културу НР Србије, 18. јануара, потврдио је овај избор (АО, бр. 791/55), да би му, већ 26. јануара 1955. године, директор Опсерваторије Војислав Мишковић написао решење о постављењу у службу на Опсерваторији, у звању асистента.

На дужност на Опсерваторији јавио се са закашњењем, 14. марта 1955. године АО, бр. 41/55).

Разлог овог закашњења било је његово хонорарно запослење, и обавезе које је претходно био преузео као професор математике на Вишој артиљеријској школи у Ћуприји, где је предавао од 1. новембра 1954, до 20. фебруара 1955. године.

На Опсерваторији је најпре био постављен, и стално радио, у служби двојних звезда, а од 1. јуна 1957. године и у служби Сунчеве активности. У служби двојних звезда вршио је редовна посматрања, обављао рачунске послове и водио картотеку двојних звезда. Тако је до 1. јула 1958. године, за 280 посматрачких ноћи, извршио 446 мерења, 298 парова двојних звезда, док је у служби сунчеве активности учествовао у извођењу снимања Сунца, припремању и редукцији плоча за потребе Међународне геофизичке године (МГГ). Поред тога вршио је осматрања окултација и редукције посматрачког материјала окултација; учествовао је у пријему сигнала и метеоролошких посматрања, те у обради целокупног посматрачког материјала као и на неким проблемима личних грешака (АО, бр. 1035/58).

По истеку три године у звању асистента, Дачић се 25. јула пријавио на расписани конкурс Астрономске опсерваторије за поновни избор у исто звање. Референти за избор Перо Ђурковић, научни сарадник и Бранислав Шеварлић, професор Универзитета у предлогу за његов поновни избор истакли су: "Дачић је у току 3,5 године рада испољио способности за научно-истраживачки и стручни рад на Опсерваторији.

Заједно са руководиоцем Службе објавио је низ мерења двојних звезда (приложена три рада) чији положај представља драгоцен прилог посматрачком материјалу којим наша Опсерваторија учествује у међународној сарадњи двојних звезда. У посматрачком раду Дачић је у овом периоду постигао потпуну самосталност.

Исто тако обрађује проблематику инструменталних грешака и личних грешака.

Најпосле, Дачић је објавио и више ефемерида парова за које је требало одредити одступања од посматрања и обављао све рачунске радове у Служби двојних звезда, а помагао је и у рачунском и у посматрачком раду

Службе Сунчеве активности. По потреби учествовао је и у другим пословима".

На основу свега, референти су га 13. новембра 1958, Савету Опсерваторије предложили за поновни избор у звање асистента Опсерваторије. Савет је на седници одржаној 22. новембра, прихватио овај предлог, и Дачића поново изабрао за асистента Опсерваторије (АО, бр. 1303/58).

Постављање нових астрометријских инструмената на Астрономској опсерваторији у Београду ових година, захтевало је и оспособљавање кадра за рад на њима, у ком је циљу, на основу споразума о научно-техничкој сарадњи са СССР-ом, у периоду од маја до августа 1959. године, на специјализацији за рад на њима, на Пулковској опсерваторији, код Лењинграда, борао и Љубиша Дачић (АО, бр. 905/59).

Неколико месеци касније, крајем новембра, Дачић се једним краћим дописом обраћа директору Опсерваторије, Милораду Протићу, с молбом да му одобри још један одлазак у иностранство на специјализацију, на великом меридијанском кругу, овај пут на Париску опсерваторију, током децембра 1959, на његов трошак и без плате за то време (АО, бр. 1162/59).

Директор Протић му је још истог дана кад је заведен горњи захтев, 2. децембра, дао одобрење за одлазак у Париз у траженом времену од 3. до 31 децембра.

Међутим, како му је за ово одсуство и боравак у Паризу била потребна и писмена сагласност директора тамошње Опсерваторије, која ни упркос Протићевом тражењу није стизала, Дачић је не чекајући овај одговор, отишао у Париз, одакле је, 18 децембра, овај пут Савету Опсерваторије, упутио нови, сад већ измењени захтев за боравак у Паризу. Ово писмо које сматрамо као кључно за разумевање овог случаја, иако дуже, даћемо у целости:

"Како ми се указала могућност да проведем два месеца у Паризу, ја сам се обратио још у новембру Директору Астрономске опсерваторије у Београду с молбом да ми дозволи да исти боравак искористим и проведем два месеца на париској Опсерваторији (у првом писму је тражио само 28 дана - прим. М. Р.).

Господин Протић је одмах послао писмо директору париске Опсерваторије, али нажалост одговор није стигао ни до мог поласка за Париз. Пошто сам ја био везан за одређени рок боравак у Паризу, од половине децембра 1959. до краја фебруара 1960, ја сам кренуо не чекајући одговор директора париске Опсерваторије. Захваљујући усменом разговору господина Протића са господином Данжонем, одобрен ми је, од стране г. Данжона, једномесечни боравак у циљу специјализације у служби фундаменталне астрометрије на Париској опсерваторији, код г. М. Ж. Левија.

Пошто је г. Леви заузет до почетка јануара, када ће он имати више времена да ме упозна са проблематиком која очекује службу

фундаменталне астрометрије у Београду. Међутим, ја сам већ добио одобрење да могу да радим на Опсерваторији и добио потребну литературу за проучавање до званичног почетака.

Надам се да ће и овај, као и следећи рад, у служби фундаменталне астрометрије на париској Опсерваторији бити користан, како за мене тако и за нову службу у Београду, те молим Савет Астрономске опсерваторије у Београду да ми одобри двомесечно отсуство са платом од 1. јануара до 1. марта 1960. године ради реализације ове специјализације.

Подвлачим да ћу све трошкове око боравка у Паризу сносити лично".

Савет Астрономске опсерваторије је дао сагласност на ово отсуство, а директор Протић му је 31. децембра, издао и решење за 2 месеца одсуства ради усавршавања у Паризу, од 1. јануара до 1. марта 1960 године, уз одлуку да ће му Опсерваторија за ово време исплаћивати 50% плате, и покрити путне трошкове (АО, бр. 1289/59).

Десетак дана пре истека одобреног му боравка у Паризу, Дачић се са једим дужим писмом, у којем говори и о неким не баш јасним дешавањима, обратио директору Протићу са молбом да му се боравак у Паризу продужи за још 15 дана. Уз сагласност Савета, директор Протић му је издао решење о продужетку боравка, од 1. до 15. марта 1960. године (АО, бр. 273/60).

По повратку из Париза, Љубиши Дачићу је био поверен рад на оснивању Групе за одређивање релативних звезданих координата на великом меридијанском кругу. Осим тога он је од стране Астрономске опсерваторије био изабран и одређен за полагање курса за програмере на рачунским машинама ИБМ којима је тада располагало тек неколико установа у Београду, на основу чега се и прихватио улоге програмирања свих рачуна којима се тада бавила Опсерваторија (АО, бр. 277/62).

Почетком 1961, 9. јануара, Савет Опсерваторије је Дачића именовоа и за вршиоца дужности шефа Групе за релативне координате (АО, бр. 147/61).

Средином 1961 године, 28. јуна, Љубиша Дачић је изабран у Савет астрономске опсерваторије.

Како је Љубиши Дачићу 1961. године истицао и други трогодишњи асистентски стаж, Опсерваторија је расписала конкурс за једног сталног асистента у групи за релативне координате, на који се, наравно, пријавио само Дачић. Референти за овај избор, др Бранислав Шеварлић, редовни професор Универзитета и др Захарије Бркић, ванредни професор Универзитета, између осталог су у реферату констатовали: да је кандидат до сада објавио 7 стручних радова из области звездане астрономије (двојне звезде), и један рад из практичне астрономије, те да је поднео и један реферат из фундаменталне астрометрије; да је одавно "познат референтима као вредан, трудољубив и спреман стручни и научни радник у области за коју конкурише, који уз то интензивно ради и на свом личном научном усавршавању"; да "исто тако представља потпуно изграђену моралну личност"; те "да од недавно врши и функцију асистента за практичну астрономију на Природно-математичком факултету у Београду".

На основу свега, Савету Астрономске опсерваторије су предложили да га поново изабере за сталног асистента, што је Савет, 21. децембра 1961, и прихватио, а в. д. директора Василије Оскањан му 31. јануара 1962. године, издао и решење о избору (АО, бр. 110/62).

Напред споменути курс за програмере који је Дачић похађао, започет 1. новембра 1961, завршен је, након пуних пет месеци, 31 марта 1962. Од организатора курса, Савезног завода за статистику, Дачић је добио и потврду (бр. 896/2), у којој се каже да је именовани са успехом завршио курс за програмере на систему машина ИБМ 705, и тиме се оспособио за рад на изради програма на наведеним машинама.

После ових специјализација и усавршавања, нема сумње, на Опсерваторији су велике наде полагали у Љубишу Дачића: било као опсерватора, као шефа службе за релативне координате, или програмера на новим машинама, које су тада отварале неслућене могућности, једном речју у вредног, стручног и перспективног научног радника.

Међутим, Љубиша Дачић је у ово време имао тврдо зацртане, друге планове, мимо Астрономске опсерваторије у Београду.

Наиме, све говори да је Љубиша Дачић за време боравка у Паризу 1960. године, био веома "активан и после радног времена", на Париској опсерваторији, дочим је секретару Астрономске опсерваторије, 10. августа 1962. године, поднео следећу молбу:

"У току месеца августа желим да регулишем своје брачно стање, те молим да ми се одобри 7 дана одсуства, које бих припојио годишњем одмору и перманентно искористио у току августа и септембра. Пошто годишњи одмор траје, закључно до 6. септембра, молим да се одсуство планира од 7.-14. септембра" (АО, бр. 1001/62).

Тражених седам дана за женидбу, у име директора, одобрио му је Захарије Бркић, већ следећи дан, али пре но што му је истекао годишњи одмор и тражено одсуство, Љубиша Дачић је Опсерваторији поднео нову молбу, у којој је сад тражио да му се у наставку дозвољеног одсуства, одобри и 6 месеци неплаћеног одсуства, "ради свршавања хитних и неодложних приватних послова (венчања)". На Опсерваторији су имали делимичног разумевања и за овај његов захтев, и в. д. директора Василије Оскањан му је 14. септембра 1962. године, одобрио продужетак неплаћеног одсуства на још један месец (АО, бр. 1074/62), закључно до 15 октобра, због, (коначно се наводи где то венчање треба да буде) "венчања у Паризу".

Како се Љубиша Дачић по истеку одобреног одсуства није јавио на посао, па чак ни 7 дана касније, в. д. директора Астрономске опсерваторије Василије Оскањан, био је присиљен да му 23. октобра 1962. године, изда ново решење. Због важности његове одлуке у овом случају, преносимо га у целости:

На основу чл. 137, став 6, Закона о јавним службеницима, доносим следеће

РЕШЕЊЕ

1. Дачић Љубиши, асистенту ове Опсерваторије, са месечном платом у износу од 37.000 динара, престаје служба у овој установи, по сили закона, са даном 22. X 1962. године, тј. даном истека рока за јављање на дужност, после неплаћеног отсуства које је користио од 15. IX до 15. X 1962. године.

2. Именовани није разрешен од дужности пошто се налази у иностранству.

3. Именовни је измирен са припадностима до 30. IX 1962. године.

Образложење

Дачић Љубиша, асистент Астрономске опсерваторије користио је месец дана неплаћеног отсуства од 5. IX до 15. X 1962 године, ради венчања у Паризу (са држављанком Француске - прим. М. Р.), а према решењу ове Опсерваторије, бр. 1074, од 14. IX 1962. године. Пошто се по истеку овог одобреног неплаћеног отсуства, Дачић Љубиша, није јавио у законском року од 7 дана, а у смислу чл. 137, став 6, Закона о јавним службеницима, а о разлогу останка није известио Опсерваторију, то је решено као у диспозитиву овог решења.

Именовани против овог решења нема право жалбе".

Из понашања Љубише Дачића у овом случају, јасно се може закључити да је он вероватно још 1960 године донео одлуку да се ожени са францускињом - коју је, претпостављамо, упознао током пређашњег боравка у Паризу - а потом да остане да живи и ради у истом. Све остало било је само припрема за то, односно, питање времена и начина како да то изведе. Дуже неплаћено одсуство вероватно му је било потребно из простог разлога да не прекида радни стаж док у Паризу не пронађе адекватно запослење, иако није искључено да је и то унапред договорено.

Запослење није нашао, како би се то очекивало, на Париској опсерваторији, већ у Рачунском центру Орсеј, Универзитета у Паризу, за шта је, можда и пресудну улогу, имао курс за програмере на рачунским машинама, који је претходно завршио у Београду.

Његовим одласком Опсерваторија је претрпела велики губитак, поготову служба за релативне координате, која је свој рад темељила на оспособљавању и раду меридијанског круга. Изгубила је добро верзираног и оспособљеног стручњака за овај инструмент, па је рад на њему, de facto, за више година, био обустављен. Требало је кренути из почетка, оспособљавањем и усавршавањем нових, младих кадрова.

Мирне, позне пензионерске дане Љубиша Дачић и данас живи у Паризу.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ ЉУБИШЕ ДАЧИЋА - ЗА ВРЕМЕ РАДА НА ОПСЕРВАТОРИЈИ У БЕОГРАДУ

1956

1. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1956, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 1-2, 5.
2. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1956, Sur les erreurs du micromètre Askania, appliqué au réfracteur de 650 mm, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 1-2, 11-14.
3. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1956, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XX**, No 3-4, 3.

1957

4. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1957, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No 1-2, 2.
5. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1957, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXI**, No 3-4, 10.

1959

6. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1959, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXII**, No 1-2, 1.
7. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1959, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXII**, No 3-4, 2.
8. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1959, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIII**, No 1-2, 1.
9. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1959, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIII**, No 3-4, 1.
10. Dačić, Lj. : 1959, *Ka džinovima i patuljcima neba*, "Rad", Beograd.

1960

11. Đurković, P., Dačić, Lj.: 1960, Mésures micrométriques d'étoiles doubles, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIV**, No 1-2, 1.
12. Dačić, Lj.: 1960, *Fundamentalni katalozi zvezda i zadaci fundamentalnih instrumenata Astronomske opservatorije u Beogradu*, Referat na III Kongresu matematičara, fizičara i astronoma Jugoslavije, 1960 u Beogradu, U izvodu štampan u materijalu Kongresa.

10. МИЛОРАД ЂОКИЋ (1931-2006) - ВИШИ ТЕХНИЧКИ САРАДНИК

Један од више студената Природно-математичког факултета у Београду, који се запослио на Астрономској опсерваторији, са средњом стручном спремом, за време док је студирао, био је и Милорад Ђокић. Док су остали, неки и после дужег студирања, ипак стигли до факултетске дипломе, Милорад Ђокић је, зашто не рећи, због својеврсне својеглавости, никад није добио !

Милорад (оца Станимира и мајке Десанке) Ђокић, рођен је 23. децембра 1931. године у Београду. И поред тога, рану младост није провео у Београду,

већ, с родитељима, у Јагодини где је похађао и основну школу. У Београд се вратио 1943. године. У месту рођења, школске 1949/50. године, завршио је VI мушку гимназију, а потом, у времену од 10. до 24 јуна 1950. године, полагао виши течајни испит. У његовом сведочанству, о овом делу школовања, што посебно наглашавамо, све су саме петице.

Још исте године уписао је астрономију на Природно-математичком факултету, Београдског универзитета. На овом нивоу школовања, у односу на претходно, нешто није штимало. Јер, кад је већ могао да има диплому у рукама, он се 3. септембра 1955. године, пријавио на расписани конкурс за једно од два калкулаторска места на Астрономској опсерваторији. Два месеца касније, 4. новембра 1955, написно му је решење по којем се Милорад Ђокић, на основу завршене средње школе, прима у службу Астрономске опсерваторије и поставља за приправника, без звања (АО, бр. 588/55).

Бар привремено, али на Опсерваторији неће остати задуго, пошто је од Војног одсека добио позив, да са 22. мартом 1956, мора отићи на одслужење војног рока (АО, бр. 143/56), па му је по сили закона престала служба.

Одслуживши војни рок, Ђокић се 21. октобра 1957. године, поново пријавио на конкурс за калкулатора Астрономске опсерваторије, који је ова расписала два дана раније, сматрајући, између осталог, да ће му тај рад бити од користи и за студије, које је намеравао наставити. И збиља, поново је био примљен на службу на Опсерваторију, али само, због повећаних обавеза и

послова Опсерваторије у току трајања Међународне геофизичке године, на одређено време, до 1. јануара 1959, по уговору о хонорарној служби, за обављање послова из области астрономских рачуна у астрографској служби а по потреби и на рачунским пословима других служби (АО, бр. 1130/57).

Истеком овог рока, 31 децембра 1958, хонорарна служба на Опсерваторији продужена му је за још једну годину, до 31. децембра 1959. године (АО, бр. 1354/58).

Кад је истицао и овај рок, Милорад Ђокић је, 29. децембра 1959. године, добио решење од директора Опсерваторије Милорада Протића, о пријему у трајну службу Астрономске опсерваторије, у звању техничког сарадника, III врсте (АО, бр. 1269/59).

Већ од 1960. године у његовим упитницима за оцењивање службеника, од стране Комисије за оцењивање, уписивана је општа оцена - нарочито се истиче.

Решењем в. д. директора Астрономске опсерваторије Василија Оскањана, Ђокић је 23. фебруара 1962. године, одређен за самосталног посматрача, који ће вршити самостално посматрање небеских тела, по утврђеном програму групе за географску ширину, са фреквенцијом посматрања - свако друго вече (АО, бр. 242/62).

Извесна промена у пословима и задацима Милорада Ђокића на Опсерваторији, дошла је са решењем директора Пере Ђурковића, којим га је, 23. априла 1966, распоредио на радно место калкулатора I класе у групи за географску ширину (АО, бр. 433/66).

Средином следеће, 1967. године, 15. јуна, директор Ђурковић, новим решењем, распоредио је Ђокића на радно место техничког сарадника - калкулатора, самосталног посматрача, у групи за изучавање промена географске дужине Астрономске опсерваторије (АО, бр. 778/67).

У досијеу Милорада Ђокића, налази се, одиста необичан документ, уверење, бр 4/133, издато од стране Природно-математичког факултета, 18. фебруара 1974. године, да је Милорад Ђокић, редован студент астрономије! положио све испите из I и II године, с знаком да се уверење издаје само за личну употребу. Претпостављамо да је ово уверење тражио да би, ако не на основу дипломе, а оно бар на основу датих година на Факултету (положених испита), могао напредовати у статусу на Опсерваторији.

Ову претпоставку потврђује и чињеница да му у решењу за аконтацију личног дохотка, од 7. октобра 1987, пише да је распоређен на послове и радне задатке у групи за географску ширину, као виши технички сарадник (АО, бр. 522/87).

У звању виши технички сарадник Астрономске опсерваторије, Милорад Ђокић ће, својом вољом, остати све до пензије, у коју је отишао 24. јула 1997. године.

Тешко да се по питању студирања и (не)завршетка факултета, Милораду Ђокићу може наћи сличан пандан!

Наиме, Ђокић је на астрономској групи Природно-математичког факултета, положио све испите, осим једног - еуклидске геометрије, код професора Драгомира Лопандића. Према сећањима неких старијих радника Астрономске опсерваторије, он је на истом испиту пао неколико пута, да би потом и од испита и од Факултета, једноставно дигао руке. Чак је и професор Лопандић, схватајући апсурдност ситуације, да због једног, задњег испита, који му и није био пресудан за рад на Опсерваторији, ваљда преко неких од колега студената, позивао Ђокића да дође, да се бар појави на испиту, како би му дао шестицу, но, овај је остао неумољив, на своју (али и Опсерваторијину) велику штету.

Током радног века на Опсерваторији, објавио је, првенствено у њеним издањима, завидан број радова; успели смо идентификовати 61 наслов, од којих је највећи број оних стручних, из области којом се бавио на Опсерваторији.

Сматрамо да посебно треба истаћи, да је Ђокић имао доста афинитета према историји природних наука, из којег домена је објавио више значајних радова, првенствено из историје Установе у којој је радио, што га, без дилеме, сврстава међу значајније и плодније истраживаче историје Астрономске опсерваторије у Београду.

Умро је изнеда 2006. године у Београду.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ МИЛОРАДА ЂОКИЋА

1960

1. Ševarlić, B., Teleki, G., Petović, Z., Đokić, M.: 1960, Observations à la lunette zénithale, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIV**, No 1-2, 2-3.
2. Ševarlić, B., Teleki, G., Petović, Z., Đokić, M.: 1960, Observations à la lunette zénithale, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIV**, No 3-4, 6.
3. Đokić, M.: 1960, Uloga posmatranja u astronomiji, *Vasiona*, **VIII**, No1, 1.

1963

4. Teleki, G., Grujić, R., Đokić, M.: 1963, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire. Nouveau programme, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXV**, No 2, 49-55.
5. Teleki, G., Đokić, M., Grujić, R. : 1963, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire. Ancien programme, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXV**, No 2, 56-60.

1964

6. Đokić, M.: 1964, 500 godina od smrti Nikole Kuzanskog, *Vasiona*, **XII**, No 3, 57.

1965

7. Đurković, P., Đokić, M., i drugi: 1965, Observations du soleil, en 1957, 1958 et 1959 à l'Observatoire astronomique de Beograd, *Publ. Obs. Astron. Beograd*, No **11**, 1-321.

1967

8. Teleki, G., Grujić, R., Đokić, M.: 1967, Observations à la lunette zénithale (de 11 mm) du Service de latitude de l'Observatoire en 1963. Nouveau programme, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No 1, 128-131.

9. Grujić, R., Đokić, M.: 1967, Observations à la lunette zénithale (de 11 mm) du Service de latitude de l'Observatoire en 1964. Nouveau programme, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVI**, No 1, 132-134.

1968

10. Đokić, M.: 1968, Ispitivanje promena nagiba alhidadne i obrtne osovine zenit-teleskopa, Simpozijum astronoma Jugoslavije, povodom 75. god. osnivanja Astronomske opservatorije u Beogradu, Beograd 1962, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **12**, 419-426.

1969

11. Đokić, M.: 1969, Quelques problèmes sur la détermination de la correction du tour de la vis micrométrique de la lunette zénithale à Belgrade, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2 (122), 82-86.

12. Grujić, R., Đokić, M.: 1969, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire en 1965, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 91-92.

13. Grujić, R., Đokić, M.: 1969, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire en 1966, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 93-94.

14. Grujić, R., Đokić, M.: 1969, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire en 1967, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 94-96.

15. Grujić, R., Đokić, M.: 1969, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire en 1968, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVII**, No 2, 96-98.

16. Đokić, M.: 1969, Uloga vrednosti obrta mikrometarskog zavrtnja u širinskim posmatranjima i problem njenog određivanja, Radovi IV Kongresa matematičara, fizičara i astronoma, Sarajevo, 1965, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **16**, 17-21.

1970

17. Đokić, M.: 1970, Analyse de l'influence de variation d'inclinaison des axes du tube zénithal (à Belgrade) sur la valeur de la latitude, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVIII**, F.1, No 123, 15-22.

18. Milovanović, V., Grujić, R., Đokić, M.: 1970, Observations à la lunette zénithale du Service de latitude de l'Observatoire de Beograd en 1969, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXVIII**, F.2, No 124, 159-163.

1973

19. Đokić, M.: 1973, Analysis of the determinations of the corrections of the Micrometer Screw value of the Belgrade Zenith Telescope, *Bull. Obs. Astron. Beograd*, **XXIX**, F.1, No 125, 25-29.

1975

20. Grujić, R., Đokić, M., Milovanović, V., Đurović, L.: 1975, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de la latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1970, 1971, 1972, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **126**, 22-29.

21. Grujić, R., Đokić, M., Đurović, L.: 1975, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de la latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1973, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **126**, 30-31.

22. Đokić, M.: 1975, Neke karakteristike nagiba alhidadne osovine zenit-teleskopa u Beogradu, Zbornik radova I nacionalne konferencije Jugoslovenskih astronoma - 1973, Beograd, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **20**, 84-89.

1976

23. Grujić, R., Đokić, M.: 1976, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Beograd en 1974, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **127**, 17-19.

1977

24. Grujić, R., Đokić, M.: 1977, Observations à la Lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Beograd en 1975, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **128**, 62-64.

1978

25. Grujić, R., Đokić, M.: 1978, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Beograd en 1976, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **129**, 40-42.

26. Grujić, R., Đokić, M.: 1978, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Beograd en 1977, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **129**, 43-45.

1979

27. Grujić, R., Đokić, M.: 1979, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l' Observatoire de Beograd en 1978, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **130**, 53-54.

28. Đokić, M.: 1979, Analysis of the Systematic Differences of the Micrometer Screw Corections of the Belgrade Zenith-Telescope Determined by Two Observation Programs, *Publ. Obs. Astron. Belgrade*, No **26**, 224-227.

1980

29. Grujić, R., Đokić, M.: 1980, Daily values of latitude. VZT - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1981

30. Grujić, R., Đokić, M.: 1981, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Beograd en 1979, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **131**, 43-44.

31. Grujić, M.: 1981, *Comparison of the micrometer screw corrections of the Belgrade zenith telescope in the different systems*, Proceedings of the IV Nat. Conf. of Yugoslav Astronomers, 1979, Sarajevo, No 1, 163-166.

32. Grujić, R., Đokić, M.: 1981, Daily values of latitude. VZT - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1982

33. Grujić, R., Đokić, M.: 1982, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1980, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No 132, 53-54.

34. Đokić, M.: 1982, Analyses of the latitude differences obtained from the subgroups of the Belgrade's latitude program, Proc. V Nat. Conf. Yugoslav Astronomers Budva-Bečići, 1980, *Suppl. Obs. Bull. Hvar*, 6, 81-90.

35. Đokić, M.: 1982, Closing errors of the Belgrade latitude observations and temperature influences, *Sun and planetary system*, Proc. VI Eur. Reg. Meeting in Astronomy, Dubrovnik, Yugoslavia, 1981, D. Reidel Publ. Comp., 195-196.

36. Grujić, R., Đokić, M.: 1982, Daily values of latitudes, VZT - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1983

37. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N., Krga, R., Šegan, S.: 1983, Daily values of latitude. VZT - Belgrade, *Monthly Notes of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1984

38. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N., Šrgan, S., Krga, R.: 1984, Daily values of latitudes, VZT - Belgrade, *Monthly Not. of the Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1985

39. Đokić, M.: 1985, Corection to the angular value of the screw revolution of the Belgrade Zenith - telescope micrometar derived from latitude observations, Proc. of the VI Nac. Conf. Yugoslav Astronomers, Hvar, 1983, *Publ. Obs. Astron. Belgrade*, No 33, 70-74.

40. Đokić, M.: 1985, *Određivanje konstante aberacije iz širinskih posmatranja na zenit-teleskopu u Beogradu*, Proc. VIII Gen. Assembly, Union of Societes of Mathematicians, Physicists and Astronomers of Yugoslavia, Priština, 1985, 351.

41. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N., Šegan, S., Krga, R.: 1985, Daily values of latitudes, VZT - Belgrade, *Monthly Not. of Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

1986

42. Đokić, M.: 1986, Constant of aberration from the latitude observations with the Belgrade Zenith - Telescope, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No 136, 29-30.

43. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N.: 1986, Daily values of latitudes, VZT - Belgrade, *Monthly Not. of Int. Polar Motion Service*, Mizusawa, Nos. 1-12.

44. Đokić, M.: 1986, O nastanku termina kometa i neki stari pokušaji objašnjenja kometskih pojava, *Komete - svedoci prošlosti*, Astron. opservatorija i Astron. društvo "Ruder Bošković", Beograd, 141-142.

1987

45. Đokić, M.: 1987, Kako je osnovana Opservatorija Velike škole u Beogradu, *Vasiona*, **XXXV**, br.1, 3-7.

46. Đokić, M.: 1987, Kako su nabavljeni astronomski instrumenti za Opservatoriju Velike škole Univerziteta u Beogradu, *Vasiona*, **XXXV**, br. 3-4, 91-95.

1988

47. Đokić, M.: 1988, *Belgrade University observatory betven 1924 and 1926*, IX Nacionalna konferencija astronoma Jugoslavije, Zbornik rezimea, Sarajevo, 42.

1989

48. Grujić, R., Đokić, M., Krga, R., Šegan, S., Đokić, N.: 1989, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **140**, 69-81.

49. Grujić, R., Đokić, M., Jovanović, B.: 1989, Analysis of changes in Belgrade geographic latitude over the period 1969.0-1975.0, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **141**, 7-14.

50. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N.: 1989, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1986, 1987, 1988, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **141**, 47-54.

51. Đokić, M.: 1989, Kako je osnovana Opservatorija velike škole u Beogradu, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **36**, 143-152.

52. Protić-Benišek, V., Đokić, M.: 1989, Dr V. V. Mišković i njegov izbor na Filozofskom fakultetu u Beogradu 1925. godine, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **36**, 153-158.

53. Đokić, M.: 1989, Arhivska građa o Opservatoriji Velike škole i Univerziteta u Beogradu u vremenu od 1887 do 1924 godine, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **36**, 179-322.

1990

54. Grujić, R., Đokić, M., Milovanović, V., Đurović, D.: 1990, Values of Belgrade latitude obtained in the period 1969.0 - 1975.0, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **142**, 83-97.

1991

55. Grujić, R., Đokić, M., Krga, R., Šegan, S., Đokić, N.: 1991, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1983, 1984, 1985, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **143**, 81-94.

1992

56. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N., Đurović, D., Damljanović, G.: 1992, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1989, 1990, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **145**, 187-191.

57. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N., Đurović, D., Damljanović, G.: 1992, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de

l'Observatoire de Belgrade en 1991, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **146**, 127-129.

1993

58. Grujić, R., Đokić, M., Đokić, N., Đurović, D., Damljanović, G.: 1993, Observations à la lunette zénithale (de 110 mm) du Service de latitude de l'Observatoire de Belgrade en 1992, *Bull. Obs. Astron. Belgrade*, No **147**, 65-67.

59. Đokić, M.: 1993, The Astronomical Observatory of the Belgrade University between 1926 and 1941, *Publ. Astron. ops.*, Sv. **44**, 115-117.

60. Đokić, M.: 1993, Dva dokumenta o instrumentima i opremi Opservatorije u Beogradu, *Vasiona*, **XLI**, br. 2-3, 43-45.

1995

61. Đokić, M.: 1995, Atanasije Stojković professor of the universiti of Harkov, *Srbi u Ruskoj imperiji*, Dunaj, Beograd, 103-112.

62. Đokić, M.: 1995, *Astronomski radovi Atanasija Stojkovića*, Naučni skup Prirodne i matematičke nauke u Srba u 18. i u prvoj polovini 19. veka, Novi Sad, p. 23.

1996

63. Đokić, M.: 1996, The Invention of Micrometer and Its Use in Astronomical Observations, Proc. XI Nat. Conf. Yug. Astron., Belgrade, 1996, *Publ. Astron. Obs. Belgrade*, No **54**, 191-192.

64. Protić-Benišek, V., Đokić, M.: 1996, From "The Notes on Academician Vojislav Mišković", Proc. XI Nat. Conf. Yug. Astron. Belgrade, 1996, *Publ. Astron. Ops. Belgrade*, No **54**, 171-174.

65. Đokić, M.: 1996, Osnivanje i prve decenije rada Opservatorije Velike škole u Beogradu, *Nauka i tehnika u Srbiji druge polovine XIX veka, 1854-1904*, Kragujevac, 40-41.

1997

66. Đokić, M.: 1997, Neke primedbe o osnivačkom aktu Opservatorije Velike škole u Beogradu, *Publ. Astron. Obs. Belgrade*, No **56**, 59-64.

1998

67. Đokić, M.: 1998, The Development of the Belgrade Astronomical Observatory beten 1887 and 1941, *Publ. Astron. Obs. Belgrade*, No **60**, 171-173.

68. Đokić, M.: 1998, Sećanje na lik Nenada Jankovića, *Vasiona*, **XLVI**, br. 1-2, 9-10.

1999

69. Đokić, M. 1999, Izložba "150 godina srpske meteorologije", *Vasiona*, **XLVII**, br. 1, 17-18.

2000

70. Đokić, M.: 2000, *Predavanja Josifa Pančića iz astronomije u Liceju*, Prirodne i matematičke nauke u Srba 1850-1918, Novi Sad, 30. i 31. oktobar 2000, Kratki sadržaj saopštenja, Univerzitet u Novom Sadu, Matica srpska, SANU - Ogranak u Novom Sadu, 4.

2003

71. Đorđević, R., Ninković, S., Đokić, M.: 2003, Petronijević's papers in astronomy, *Publ. Astron. Obs. Belgrade*, No **75**, 297-300.

2007

72. Đokić, M. (posthumno): 2007, Dokumenti Astronomske opservatorije Univerziteta u Beogradu (priređivački rad), *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. **77**, 1-173.

11. ВЕРИЦА (РАДОГОСТИЋ) СЕКУЛОВИЋ (1940-2012) - АСТРОНОМ, АСИСТЕНТ ОПСЕРВАТОРИЈЕ

Верица Секуловић је рођена 18. децембра 1940. године у месту Плочица, општина Ковин, од оца Јована Радогостића и мајке Стане Миливојев, али не под овим именом и презименом, већ као Верка Радогостић. Како су је у окружењу звали Верица, ова варијанта истог имена се толико одомаћила, да су је под именом Верица, касније, водили у свим документима (у неким и Вера), осим у оном примарном - Књизи рођених. Због тога ће, дакле, ради усаглашавања са документима, знатно касније, 6. новембра 1979. године, по свом захтеву, а на основу одлуке Општинског секретаријата за општу управу, Општине Савски венац, и званично променити име; Верица, уместо Верка.

Осмогодишњу школу завршила је у Ковину, а гимназију, са завршним испитом, 1959, у Смедереву.

Школске 1959/60. године, у Београду се уписала на Природно-математички факултет, Астрономску групу.

Пре но што је завршила факултет, септембра 1963, пријавила се на конкурс који је у "Политици" огласила Астрономска опсерваторија, и на предлог Конкурсне комисије била примљена у службу, те постављена за техничког сарадника, на радно место калкулатора (АО, бр. 1345/2/63).

На дужност на Опсерваторији ступила је 1. октобра 1963. године.

На предлог проф. др Бранислава Шеварлића, хонорарног шефа групе за релативне координате, а по одлуци Научно-стручног колегијума Опсерваторије, 18. јануара 1964. године, унапређена је у помоћног посматрача у групи за релативне координате (АО, бр. 42/64).

Истовремено радећи и учећи, полагала је преостале испите на Факултету, и већ 27. јуна 1964. године, положивши задњи испит, стекла диплому Природно-математичког факултета, Астрономске групе, о високој школској спреми (бр. 243/1).

То је био разлог да Астрономска опсерваторија убрзо распише конкурс за стручног сарадника, на који се јавио само један кандидат, Верица Радогостић. Референти за њен избор, Перо Ђурковић, виши научни сарадник и др Бранислав Шеварлић, професор Универзитета, у реферату су констатовали, да је Верица "као технички сарадник у групи за релативне координате Астрономске опсерваторије, показала интересовање и способност, како за посматрачки, тако и за рачунски део посла", "да је уредна, вредна, марљива и тачна на послу и да постоји вероватноћа да ће се развити у самосталног посматрача, а касније и научног радника". Уз закључак да има све, и формалне и стварне квалификације за тражено место, Савету Опсерваторије су 28. августа 1964, предложили да се изабере за стручног сарадника.

Савет Опсерваторије је 26. септембра 1964. године, једногласно усвојио предлог референата, и Верицу Радогостић изабрао за стручног сарадника Опсерваторије (АО, бр. 1396/64).

Научно веће Астрономске опсерваторије, 18. априла 1966. године, стручног сарадника, Верицу Радогостић, унапредило је у самосталног посматрача, у групи за релативне координате (АО, бр. 535/66). Међутим, континуитет њеног рада као самосталног посматрача није дуго потрајао, пошто је Верица, још исте, 12. децембра 1966. године, отишла на породилско одсуство.

На посао, на Опсерваторију, поново се јавила 24. априла 1967, кад јој је због обавеза према малом детету (ћерка Марија, рођена 1967), одобрено да до половине септембра може користити скраћено радно време, од 4 часа (АО, бр. 525/67).

Њен повратак на Опсерваторију поклопио се са истеком времена које је она провела у првом избору у звање стручног сарадника, па је Опсерваторија

расписала конкурс за поновни избор једног стручног сарадника или асистента. Поново, једини пријављени кандидат била је Верица Радогостић. У својој пријави она је посебно истакла, да је до сада радила на редовним посматрањима и редуцијама ових посматрања у групи за релативне координате, да је учествовала у прављењу програма за ова посматрања, као и на специјалним посматрањима и мерењима за испитивање делова меридијанског круга (либела, савијање, колимација, лимб, микрометар). Уз то, додала је, прошле (1966) године је уписала и трећи степен студија на Природно-математичком факултету и положила пар испита, те да је завршила два рада у вези каталога ширинских звезда (АО, бр. 524/67).

Овај пут референти су јој били, поново проф. др Бранислав Шеварлић, те др Љубиша Митић и др Ђорђе Телеки. Уз навођење осталих података о Верици, они су закључили да је она за скоро 4 године рада, са пуно озбиљности и вредноће прилазила раду, са жељом за даљим усавршавањем и склоношћу за научно-истраживачки рад, па су 20. маја 1967, Савету Опсерваторије предложили, да се она изабере за асистента Астрономске опсерваторије. Научно веће Опсерваторије је, 10. јула 1967, прихватило овај предлог, а два дана касније, први избор Верице Радогостић за асистента у групи за релативне координате, потврдио је и Савет Астрономске опсерваторије (АО, бр. 1002/67).

Годину дана касније, директор Опсерваторије Перо Ђурковић, асистенту Верици Радогостић, издао је ново решење по питању радног места на Опсерваторији, и врсти послова које ће обављати: поставља се за читача меридијанских трака у мрачној просторији, у групи за изучавање тачног времена и географске дужине Астрономске опсерваторије (АО, бр. 528/68).

Уследила су још два решења које је директор Перо Ђурковић потписао за Верицу Радогостић, која су, сматрамо, била узрочно-последично повезана: првим, од 15. јануара 1969. године, ослободио ју је посматрачког рада у трајању од две године (АО, бр. 54/69), а другим, од 12. септембра исте године, одобрио јој је (ново) породилско одсуство у трајању од 105 дана, почев од 10. новембра 1969. године (АО, бр. 1266/69).

Крајем ове године, 15. децембра родила је сина Бранислава. Према препису његовог извода из матичне књиге рођених, од 11. фебруара 1970. године, први пут у документима којима располажемо, за Верицу (заправо правно још увек Верку), стоји да се презива Секуловић (презиме мужа Зорана Секуловића). Ово истичемо због тога, што ће се она још низ година, у документима Астрономске опсерваторије, углавном водити под презименом Радогостић.

На посао на Опсерваторију, Верица се јавила већ након неколико месеци, 23. фебруара, али, с обзиром на мало дете, по новом решењу, са скраћеним радним временом на 4 часа, све до 15. августа 1970. године (АО, бр. 1272/70).

Други пут у звање асистента Астрономске опсерваторије, у групи за изучавање времена и географске дужине Астрономске опсерваторије,

Верица Радогостић, одлуком Савета Опсерваторије, изабрана је 7. маја 1970. године (АО, бр. 691/1/70).

Трећа варијанта Веричиног презимена, овај пут у комбинацији Радогостић-Секуловић, на њеним документима на Опсерваторији, нашла се на решењу директора Опсерваторије Милорада Протића, којим је Верицу 14. јуна 1973. године, за период од 23. априла 1973, до 2. априла 1975. године, дакле за две године, ослободио посматрачких обавеза на Опсерваторији (АО, бр. 670/73).

Био је ово и крај посматрачке активности Верице Радогостић на Астрономској опсерваторији, јер је још пре истека ове две године, 5. фебруара 1975. године, Савет Опсерваторије донео одлуку, на предлог Научног већа, да се на Опсерваторији формира Рачунски центар, те да се за руководиоца - шефа Центра, постави Верица Радогостић (АО, бр. 215/75).

У Веричином досијеу на Астрономској опсерваторији пронашли смо и њен извод (фотокопија извода) из матичне књиге рођених, подигнут 6. марта 1980. године у Плочици, издат, како на њему пише, за "регулисање издавања личне карте", у коме у рубрици "презиме и име" стоји, Секуловић Верица.

Овај документ као да је био преломан у даљем писању њеног презимена на Опсерваторији, јер, у свим даљим документима водила се као Верица Секуловић, чиме је коначно на Опсерваторији било завршено са праксом писања њеног презимена - сад овако, сад онако.

Као шеф Рачунског центра, Верица ће на Астрономској опсерваторији остати све до одласка у пензију.

Претходно је, 22. децембра 1997. године, директору Опсерваторије поднела писмени захтев (АО, бр. 594/1/97) да јој се изда "решење о престанку радног односа са 30. 12. 1997. због одласка у пензију". Већ следећи дан, директор Опсерваторије, Милан Димитријевић, уважао је њену молбу, и у складу са важећим позитивним законским прописима, издао јој решење (АО, бр. 594/2/97) о престанку радног односа на Астрономској опсерваторији, како је и тражила, са 30. децембром 1997. године.

Умрла је изненада, при повратку са летовања из Грчке у месту Предејане, 30. Јуна 2012. године.

ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ ВЕРИЦЕ РАДОГОСТИЋ (СЕКУЛОВИЋ)

1969

1. Radogostić, V.: 1969, Katalog širinskih zvezda Beogradske opservatorije, IV Kongres matematičara, fizičara i astronoma Jugoslavije, Sarajevo 1965, *Publ. Astron. ops. Beograd*, Sv. 16, 40-44.

2. Đurović, D., Radogostić, V.: 1969, Appliquation de la méthode des paires a la détermination astronomique de l'heure, *Publ. de la Chaire d'astronomie de l'Univ. de Belgrade*, 1, 8.

3. Đurović, D., Radogostić, V.: 1969, Les erreurs d'inclinaison et d'azimut aux instruments des passages, *Publ. de la Chaire d'astronomie de l'Univer. de Belgrade*, **1**, 13.

1972

4. Milovanović, V., Radogostić, V.: 1972, *On the determination of the coordinates X and Y from the time determinations and the meridian transit instruments*, Reprinted from the Extra collection of papers contributed to the IAU Symposium, No 48, Rotation of the Earth.

5. Đurović, D., Radogostić, V.: 1972, Причины основных ошибок при астрономических определений времени в Белграде, Труды 18-ой астрономической конференции СССР, Ленинград.

NOT TO BE FORGOTTEN - ASSISTANTS, ASSOCIATES, TECHNICAL ASSOCIATES,... OF THE ASTRONOMICAL OBSERVATORY IN BELGRADE

The author reviews the life and work of assistants, associates, technical assistants, ... of the Astronomical Observatory in Belgrade: Petar Zavitajev, Radovan Momčilović, Miroslav Ćurčić, Stojša Djukanović, Milan Simić, Časlav Čepinac, Milutin Jovanović, Ljubiša Dačić, Milorad Djokić and Verica (Radogostić) Sekulović.